

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

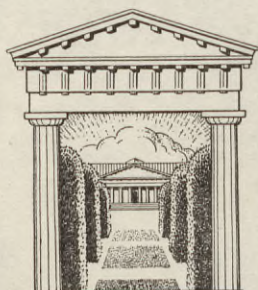

Dikter
of
Sophie Lundequist
(1842-1882)

UNIVERSITETS-
BIBLIOTEKET
UMEA

Östergren

10430

EX LIBRIS
OLOF ÖSTERGREN

Capitol
76.7.

21

DIKTER

AF

SOPHIE LUNDEQUIST

FÖDD HOLLANDER

— S. H—r —

EFTER FÖRFATTARINNANS DÖD SAMLADE OCH UTGIFNA

MED FÖRORD

AF

W. RUDIN

STOCKHOLM
LARS HÖKERBERG

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1896.

INNEHÅLL.

Förord af <i>W. Rudin</i>	VII
Kort lefnadsteckning	XI

Svenska sånger och bilder.

Gustaf Vasa	1	Brages harpa. Till Esaias Tegnér	75
Vid konung Oskar II:s kröning	53	Till Bernhard von Beskow	84
Till prinsessan Eugénie 1880	59	Till Johan Olof Wallin ...	87
Prins Gustaf Adolf, hertig af Skåne	63	Värendsflickans visa	91
Axel Oxenstjerna	66	Afsked till Sverige 1873...	96
Vid Ridдарholmskyrkans brand 1835.....	69	Vid skandinavernas julfest i Rom 1873.....	100
Till Frans Mikael Franzén...	72	Den gamle karolinen	106

Dikter af blandadt innehåll.

Till min harpa	111	Vårvisa	152
Nyårssång	114	En höstbild	155
Julen på landet.....	120	En vinterbild.....	158
Martin Luther	125	Fågelkonsert	161
Den gamle nattväktaren ...	131	Räddningsbåten	168
Världsmarknaden	136	Fågelungarna	171
En ökenbild	139	I skogen	173
Sotargossens visa	142	Till en ung flicka vid hennes konfirmation	177
Kapellruinen	145		
Den gamla tjänarinnan ...	149		

Sophie Lundequist, Dikter.

Minnessånger

och tankar på döden och evigheten.

Konung Oskar den förste... 183	Anna Sophia T... .. 226
Drottning Joseфина..... 187	Till E. H. vid hennes moders
Drottning Lovisa 193	död..... 230
Konung Karl den femtonde 198	Till en moder vid hennes
Prins Gustaf 202	dotters död 233
Prins August 206	Till sörjande föräldrar 236
Prinsessan Eugénie 210	Vaggan och grafven..... 240
Per Aron Borg 215	Tänk på döden! 243
Charles Gordon..... 217	Längtan 246
Till min faders minne..... 222	

Bibliska sånger.

Till <i>evangelierna</i> på	Första söndagen efter Tre-
Påskdagen 251	faldighet 275
Annandag påsk 253	Andra söndagen efter Tre-
Första söndagen efter påsk 255	faldighet 277
Andra söndagen efter påsk 257	Tredje söndagen efter Tre-
Tredje söndagen efter påsk 259	faldighet 279
Fjärde söndagen efter påsk 261	Johannes Döparens dag 281
Bönsöndagen 263	
Kristi Himmelfärdsdag ... 265	Källan i öknen 283
Sjette söndagen efter påsk 267	Ruth 287
Pingstdagen 269	Betlehemsstjärnan 290
Annandag pingst 271	Jesus lär i templet 294
Trefaldighetssöndag 273	Noaks dufva 297

FÖRORD.

Af pietet mot en bortgångens minne, med hvilken familj undertecknad vid flera betydelsefulla tillfällen blifvit sammanförd, särskildt vid en hennes dotters och två dotterdöttrars graf, har han icke ansett sig böra tillbakavisa den vänliga anmodan, som blifvit ställd till honom, att med några få anspråkslösa inledningsord beledsaga här föreliggande diktsamling, ehuru han vet sig vara föga skickad att yttra sig om alster på det poetiska området och mer än en gång måst afböja dylika uppdrag. Han har icke heller lagt hand vid själfva utgifvandet eller valet af de intagna styckena, utan blott under tryckningen genomsett dem för att så kunna yttra ett ord om dem. En trygghet med afseende på deras poetiska värde har han trott sig äga däri, att samlingen

kunnat inledas med ett större poem, som en gång blifvit prisbelönt i Svenska Akademien. Detta borde ju vara en borgen, att här förelåg en verklig skaldegåfva.

De nu utgifna dikterna torde i det hela icke jäfva denna förmodan, äfven om de äro af olika värde och väl icke angifva en skaldegåfva af första ordningen. Författarinnan var af naturen så lagd för skaldskap, att det ofta föll sig lättare för henne att yttra sig på vers än på prosa.

Somliga af de här föreliggande dikterna synas mig synnerligen tilltalande. Bland dem må nämnas, förutom ingångsstycket: Den gamle karolinen, Afsked till Sverige, Till min harpa, Den gamle nattvaktaren, Vår-visa, I skogen, Charles Gordon, Vaggan och grafven, Längtan m. fl.

Om andra, särskildt vissa hälsningsord till eller minnesrunor öfver framstående personer, kan anmärkas, att författarinnan vid mognare ålder såg dem med rätt kritiska ögon och själf tyckte, att hon stundom »tagit till för stora ord»; men man har dock låtit några af dessa stycken medfölja, emedan de kunna äga ett visst historiskt intresse, såsom vittnande om, huru författarinnan och många med henne tänkte och skrefvo för ett halft sekel sedan, fostrad som man var af en annan tid än vår. Hvad särskildt sången till J. O. Wallin angår, så bör erinras, att författarinnan den tiden var en af hans

trogna åhörare och af honom mottagit allvarliga religiösa intryck.

Beträffande andan i poemerna skall läsaren lätt märka, att de genomgås af en enkel fromhet, ett ömt hjärta, ädel hållning och varm fosterlandskärlek. En viss naturfriskhet är ock omiskännlig i dem.

De sist intagna bibliska styckena hafva väl mindre poetiskt värde men vittna i stället om författarinnans innerliga deltagande för det kyrkliga församlingslifvet.

Bland de poemer vi hafva af författarinnans hand, men som här icke blifvit upptagna, förtjänar särskildt påpekas en öfversättning af ett stycke af den bekante schweitsaren Caspar Lavater, benämndt »Trons och börens kraft», som på begäran af undertecknad verkställdes af fru Lundequist för att bifogas en liten bok »Om bönen», öfversättning från en fransk författare, utgifven 1881. Detta stycke äger i alla händelser, hvad innehållet angår, ett högt religiöst värde.

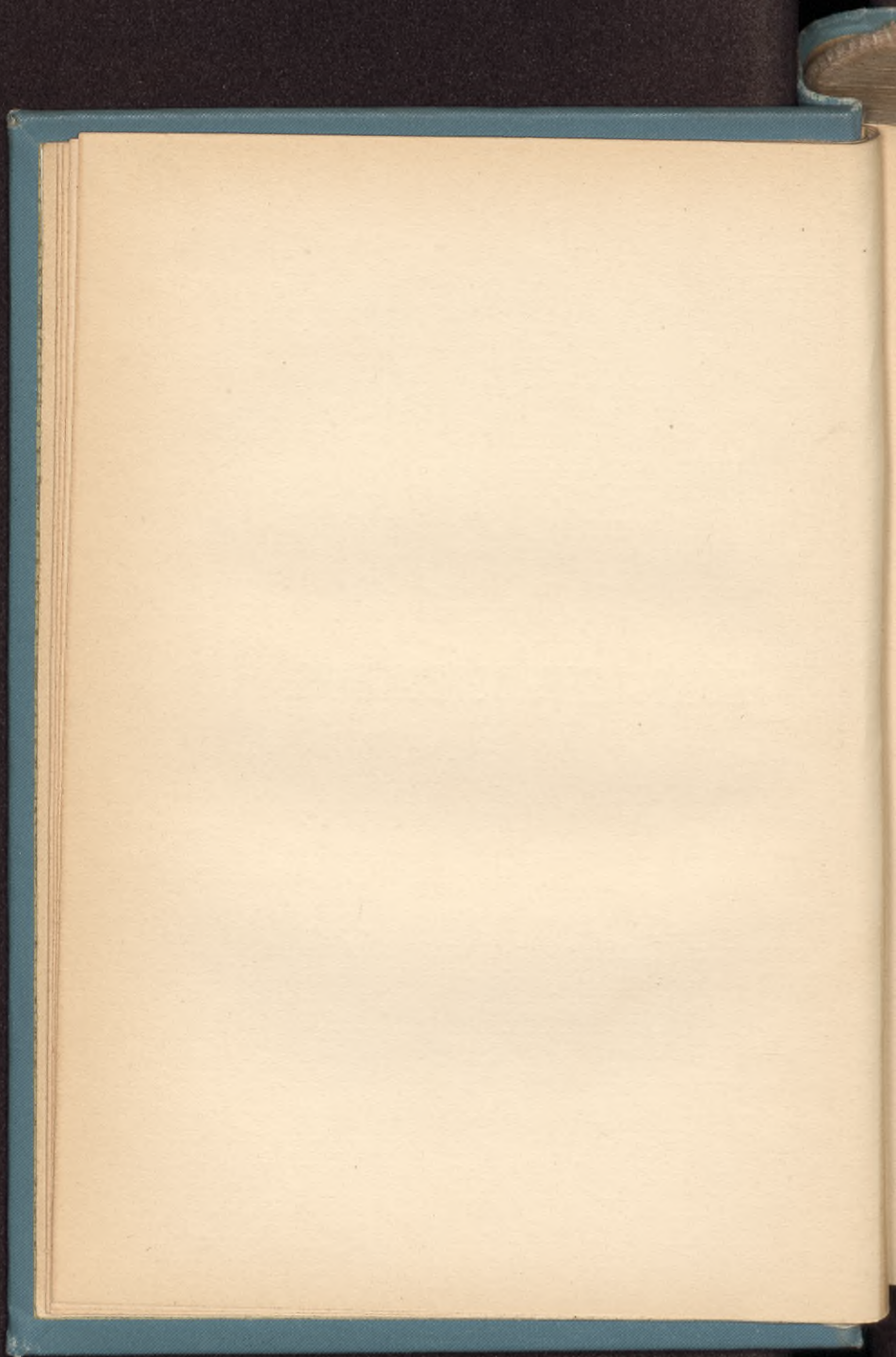
Att författarinnan aldrig velat framstå genom sin skaldegåfva, framgår så väl däraf, att hennes poem Gustaf Vasa henne ovetande inlämnades till Sv. Akademien, hvarför det erkännande hon där erhöi kom för henne såsom en fullkomlig öfverraskning, som ock däraf, att hon icke ville under sin lifstid utgifva någon diktsamling. Om detta och andra hufvuddrag af författarinnans lif upplyser närmare efterföljande lilla lefnadsteckning, gjord af

en bland den bortgångnas vänner och förut i hufvudsak intagen i tidningen Idun. Men då nu denna diktsamling efter författarinnans död af en tacksam hand blifvit befordrad till trycket, kan med skäl sägas, att man i densamma rest en älsklig, anspråkslös minnesvård åt henne, skönare och varaktigare än det familjemonument, som är uppfördt på hennes släkts graf å Uppsala kyrkogård.

Uppsala i november 1896.

W. Rudin.

KORT LEFNADSTECKNING.

SOPHIE HENRIETTA HOLLANDER

föddes i Stockholm den 21 april 1815. Fadern var affärsman men dog tidigt, hvarför barnens uppfostran uteslutande tillkom modern. Hennes namn var Gustava Henrietta Tottie. Hon hade före sitt giftermål varit lärarinna och var därigenom väl ägnad att själf undervisa den rikt begåfvade dottern, som med begärlighet insög de kunskaper, hvilka stodo henne till buds.

Den tiden var dock långt ifrån att erbjuda nutidens rika tillfällen till vetenskaplig utveckling för unga kvinnor, och mången gång hördes den kunskapsförstående kvinnan i en senare tid beklaga, att hon icke tidigt fått lära det eller det. Hennes snabba uppfattning och okufliga lust för vetande gjorde dock, att hon under fortsatt själfstudium förvärfvade sig en rik fond af kunskaper. Jämte dessa omfattade hon med glödande kärlek konst och poesi, och redan tidigt strängade hon själf sin lyra. *Naturen* och *fosterlandet* voro därvid de föremål hon företrädesvis besjög. Naturens skönhet verkade med oemotståndlig makt på

hennes sinne, och kärleken till fosterlandet och dess stora minnen bibehölls hos henne lika varm lifvet igenom. I nära samband med denna fosterlandskärlek stod också hennes hängifvenhet för konungahuset, hvars alla medlemmar hon med entusiastisk kärlek omfattade.

En bror till Sophie Hollander beslöt i samråd med den kände novellförfattaren, komminister Kjellman-Göransson att bereda den anspråkslösa unga flickan en öfverraskning och inlämnade en af henne i fyra sånger författad dikt, kallad *Gustaf Vasa*, såsom täflings-skrift till Svenska Akademien. Öfverraskningen blef ock fullständig, då hon efter högtidsdagen den 20 december 1840 fick sig tillsändt akademiens *andra* pris. Det var samma år, som Bernhard Elis Malmström erhöll *första* priset för sin *Angelika*. Det sades, att somliga af akademiens ledamöter varit benägna att tillerkänna detta åt *Gustaf Vasa* för dess fosterländska innehåll och fulländade form. Särskildt lär Franzén ha uttalat sig härför.

Den unga författarinnan blef emellertid känd såsom en lofvande förmåga, och man väntade, att hon skulle fortgå på den inslagna banan; men en helt annan väg låg för henne: kvinnans, makans, moderns.

År 1846 ingick hon äktenskap med grundläggaren af den ännu fortgående »Lundequistska bokhandeln» i Uppsala, den såsom förläggare och författare kände *Nils*

Vilhelm Lundequist. Han hade under några år tjänstgjort inom ämbetsverken i Stockholm men ägnade sig hufvudsakligast åt författarskap, först på det skönlitterära området och sedermera i den ekonomiska litteraturen. Efter att ett par gånger ha växlat hem, bosatte han sig med maka och barn på egendomen Slätte i Västergötland, där han i hägnet af ett lyckligt familjelif, älskad som en god husbonde och värderad som en praktisk och driftig landtbrukare, vid icke fyllda 60 år, dog 1863.

Den efterlevande maken öfvertog nu, biträdd af en duglig förvaltare, vården af den betydliga egendomen, hvarvid hennes skarpa förstånd och klara omdöme gjorde sig gällande äfven på det praktiska området. Under hennes ledning förbättrades landtbruket i hög grad, på samma gång som egendomen alltmer förskönades och under flere år utgjorde ett rikt arbetsfält för den omtänksamma husmodern. Innerst låg dock hennes håg åt annat håll, hvarför hon, då tillfälle till förmånlig försäljning af egendomen yppade sig, med sin unga dotter flyttade till hufvudstaden. Här redde hon sig ett hem i öfverensstämmelse med sin smak för konst och litteratur, där på samma gång gammaldags enkelhet och gästfrihet rådde. Härifrån följde hon med vaket intresse dagens händelser inom den politiska och litterära världen, och under det våra

nyare författares arbeten icke saknades på hennes bord, glömde hon sig gärna kvar hos våra äldre skalders stormännen från hennes ungdomstid, åt hvilka hon i tidigare år ägnat sköna minnessånger. Under märket S. H—r förekommo ock under årens lopp i tidningar och kalendrar dikter af henne, hvilka hon dock aldrig samlade till något helt. De flesta voro tillfällighetsdikter, ofta framsprungna ur sympatisk medkänsla för andras glädje eller sorg. Ett af hennes vackraste poem är utan tvifvel »Värendsflickan», som under missväxtåret i Småland 1868 utgafs till förmån för de nödlidande. Det mänskliga lidandet, i hvad form det än framträdde, saknade aldrig genklang inom henne, och en naturlig följd häraf var en af hjärtat förestafvad välgörenhet; många voro de fattiga och sjuka, hvilkas tårar hon i tysthet aftorkade, ty lika litet hon ville synas med sitt författarskap, lika litet ville hon ock synas för världen med sin välgörenhet.

Med ett sinne så öppet för allt stort och skönt var det ej att undra på att äfven främmande länders konst och natur skulle locka henne. Sålunda företog hon med sin dotter flera längre resor, t. ex. 1873 till Frankrike, Schweiz och Italien, där hon tillbragte ett år, njutande af dess härliga natur och studerande dess rika konstskatter. Några år senare, 1878, ställdes färden till världsexpositionen i Paris och därifrån till Spanien,

och öfverallt gjordes bekantskaper för lifvet och intressanta studier; ännu i ålderns dagar dröjde fru L. gärna vid minnena från dessa många och långa resor.

Omsider nalkades dock äfven för denna själsstarka, mångsidiga kvinna den tid, då hemmets stillhet blef för henne det bästa af allt, och då det yttre lifvet med sina brokiga tafloer alltmer uppgick i det inre lifvets stilla begrundande. Allvaret hade ju alltid utgjort ett grunddrag i hennes karakter, men detta allvar så att säga *kristnades* alltmer och gaf på samma gång en allt större mildhet och innerlighet åt hela hennes väsen. Hon talade ej mycket om hvad som föregick inom henne, men att hon alltmer mognade för den stundande skörden var tydligt för alla, som sågo henne. Ehuru hon undgick den slapphet, som ofta följer en hög ålder, kände hon sig dock trött och längtade efter hvila.

Året före hennes död lästes i en af hufvudstadens större dagliga tidningar följande notis: »De äldsta nu lefvande pristagare i Svenska Akademien äro kontraktsprosten i Ör af Karlstads stift Olof Fryxell och änkefru Sophie Lundequist, född Hollander. Den senare belönades 1840 för skaldestycket »Gustaf Vasa», alltså för 55 år sedan.» Denna notis emottogs äfven inom den åldriga skaldinnans närmare umgängeskrets med en viss förvåning; så anspråkslöst hade hon för en yngre generation gömt på denna sin ungdoms utmärkelse.

Såsom ett bevis på att den gamla fosterlands-kärleken ännu lika oförminskad fanns kvar hos henne, må nämnas, att hon någon af de sista dagarna, då hon ännu kände sig frisk, yttrade till den ömt vårdande dottern: »De där guldpenningarna» (syftande på det pris hon fått af Svenska Akademien, äfvensom det Landbruksakademien gifvit hennes man) »ligga ju gagnlösa i min låda. Jag ville de skulle *tjäna* och har tänkt nedlägga dem på fosterlandets altare till insamlingen för fosterlandets försvar.»

Efter en kort sjukdom och ett klart uttalande af sin tro på den gudomlige Frälsaren insomnade den gamla stilla och fridfullt den 1 februari 1896. Efter jordfästningen i Adolf Fredriks kyrka i Stockholm fördes hennes stoft till familjegravven i Uppsala, hvilken hennes man inköpt, och på hvars vård hon under hans namn låtit inrista följande:

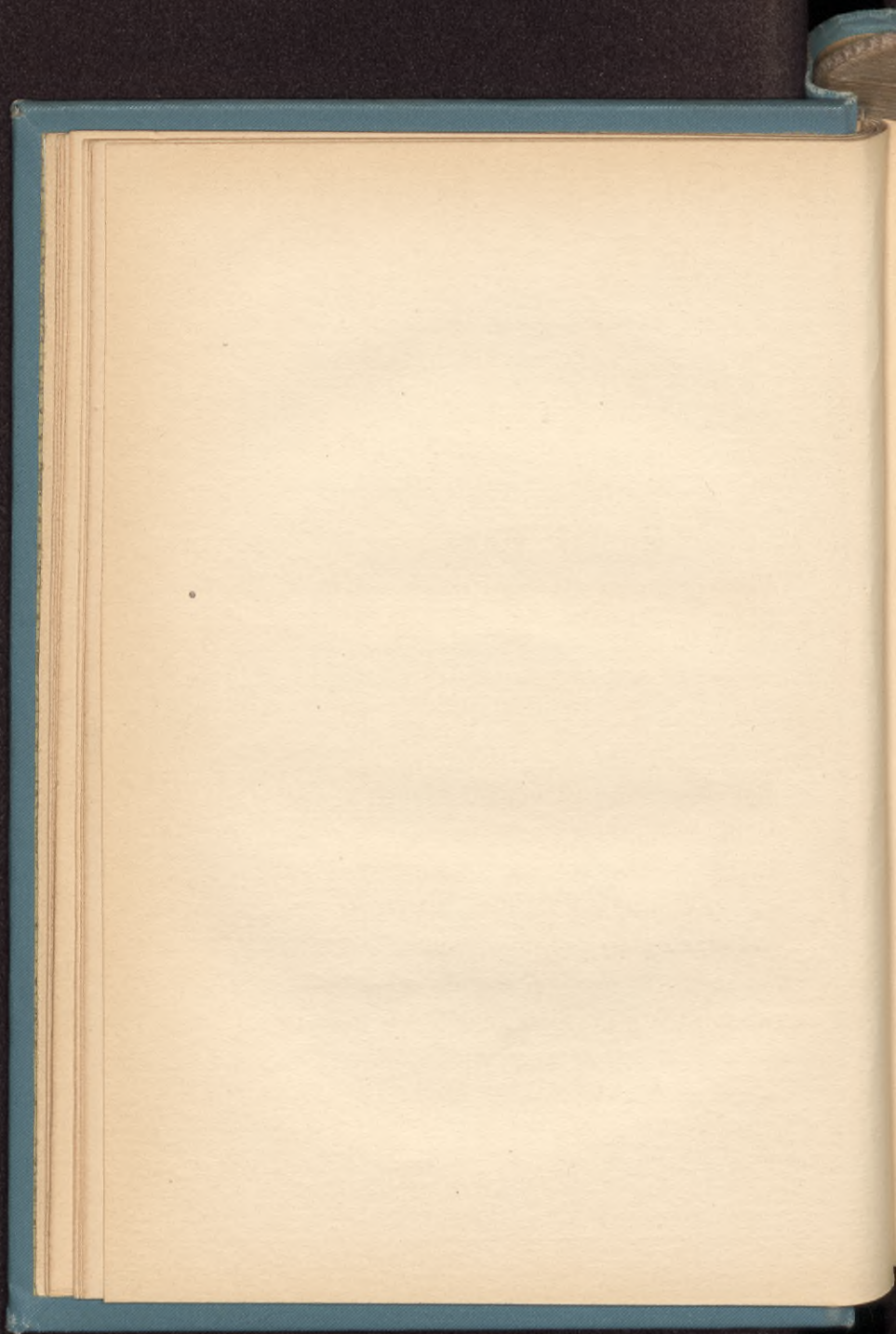
På den kyrkogården,
 som du valde själf,
 slumra under vården
 invid Fyris älf!
 Öfver grafvens kammar
 minnets stjärna flammar,
 medan natten flyr.
 Sof tills dagen gryr!

Såsom ett bevis på att den gamla föreständ-
kärleken ännu lika öfvermåttad ämnar kvar hos henne,
när ämnas att hon någon af de sista dagarna, då
hon ännu kände sig frisk, yttrade till den ämte värdinnan
drottning: "Jag har guldpenningar" (yttrade på det
pår hon fått af Svenska Akademien, äfvensom det
Landsbudsakademien gifvit hennes man) "Jag ju
gämlas i min lida. Jag vilje de skulle väna och har
nakt nödiga den på föreständets ätare till insam-
lingen för föreständets hävar."

Efter en kort stund och ett litet utstån-
de i en stund, som i föreständets hävar, ämnas
gamla stila och fridfull den i höstman 1800. Ämnas
föreständningen i Adolf Fredriks kyrka i Stockholm föres
hennes stoft till tändgrytven i Uppsala, hvilken hennes
watt utöf, och på hvats stoft hon under hans ämnas
ditt ämnas följande:

Ä den föreständ-
som du vilje stilt,
stans under ständ
med Tyrs stilt,
föreständens kärnan
minnets ämnas kärnan
medan stans stilt
som till dagen stilt

Gustaf Vasa.

Belönt med Svenska Akademiens andra pris d. 20
Dec. 1840.

*Hvad vapen ägde han att Sverige skydda?
Sitt mod och Götens kärlek för sitt land.*

V. BESKOW.

Du sköna krona på Europas panna,
du fria Nord, du mina fäders bygd!
där allt det stora, härliga och sanna
från fordomtima ägt sitt hem, sitt skygd;
med dina segrar, dina frihetsstrider,
hur kär du är mig från min barndoms dar!
Hur minnets glans ännu kring fjällen sprider
ett återsken utaf de forna tider,
en aftonrodnad, lågande och klar!

Sophie Lundquist, Dikter.

Väl mången gång din fasta fjällborg nära
kom svekets furie med sin skärpta dolk,
att mordisk hand uppå din frihet bära
och smida slafvars fjättrar åt ditt folk;
men faran alltid fostrade en hjälte,
som, manligt stark, beväpnade sin arm
med segerns svärd och spände kraftens bälte
och okets tyngd från bröders skuldror välte
och vände dolken mot dess egen barm.

Och Svea, hämnad utaf hjältesvärden,
på fjället reste sig i all sin glans;
och hennes namn, med segrarns, flög kring världen:
två lagerkvistar bundna till *en* krans.
Så, ekens stam, när molnens här sig skockar,
står trygg med foten uti järnmängd klyft,
fast stormens hand den stolta hjässan bockar,
tills han å nyo skakar sina lockar,
med kronans rund i renad eter lyft.

De svenska hjärtan älska fosterjorden:
blott slafvens öra för dess röst är döft.
Den höga kraften lefver än i Norden:
ett lejon, hvilande men icke söfvt.
I kämpar där, från öster och från väster,
den starka ramen ej för nära gån!
När det sin blick på er i vrede fäster,
de svarta korpar, dödens hemska gäster,
till blodig måltid nalkas fjärran från.

Stäm harpan, skaldmö! Låt dess strängar brusa!
Sjung mig en sång om forna hjältars bragd!
Med veka toner må du ej berusa
en värld, i sinnlighetens bojer lagd,
den nöjets luta med sin vaggsång lullar
till veklig ro. Som stormens gång på fjäll'n,
som åskans toner, då den höga rullar
sin dundervagn utöfver molnens kullar,
låt harpan ljuda uti norrskenskvälln!

Sjung mig en sång om svenska frihetshjälten,
om Gustaf Vasa, som sitt slagsvärd drog
och ljungade, af hjältar följd, kring fälten
och Sveas ok för evigt sönderslog!
Hans ära ej är med hans lif förgången;
i Nordens dalar bor den höga än
(en örn, i minnets lagerlundar fången),
och som ett eko i den svenska sången
hans lefnads storhet ljuder om igen.

I.

Det var en tid. — Hemskt står ännu dess minne,
en blodig runa på ett kolsvart blad,
som häfdens tärna sorgsen häftat inne
i Sveas sköna, ljusa Iliad. —
Mörk var den tiden. Nattens dok sig sänkte
kring Thules branter. Hoppets sol var släckt.
Men i den natten ljusa stjärnor blänkte,
och stora andar verkade och tänkte;
de voro: Sturar, Vasa, Engelbrekt.

Dock — Engelbrekt, den ädle odalmannen
och tvenne Sturar re'n i grafven gått:
de väldige, emot hvars arm tyrannen
och våldets ränker ingenting förmått.
Men stormen växer på de ädles grifter
och deras hvila stör i högens famn; —
då framstår än en hjälte, hvars bedrifter
med vördnad läsas uti minnets skrifter,
och ärfver Sturars svärd med Sturars namn.

Lik strandens håll, som sina dammar skjuter
mot vågens svall — ett ointagligt värn —
kring tron och rike han en sköldborg sluter;
den viker ej för Dana-kungens järn.
Den vilde Kristian, trött att fåfängt kämpa
mot svenska sinnen och mot svenska svärd,
sig tvungen ser att krigets lågor dämpa:
dock än i flykten vill han förolämpa,
besegrad än sig visa fruktansvärd.

Re'n på hans flotta hungerns fasa råder,
och hafvets vindar trotsa hans befäl;
spild är hans kraft och tömda hans förräder,
men icke listens grufva i hans själ.
Den falske! — Hastigt hörs han sig förklara
för friden böjd och bjuder Sture då
att sina tappre krigsmäns krafter spara
och sig till möte uppå flottan vara,
hvars kölar Österhafvets böljor slå.

För Kristians falskhet att ett offer blifva,
det fruktar, anar ej den ädle Sten:
de andar, som sitt spel i natten drifva,
de fruktas ej i dagens klara sken.
Själff segrande, han sig besegra låter
utaf en öfvervunnen oväns nöd
och, glad att ge åt Sverge friden åter,
åt fridens bilder själf sig öfverlåter,
beredd till mötet, som kung Kristian bjöd.

Men svenska rådet, dessa män, som grånat
i tidens och erfarenhetens famn
och ofta sett, hur trolösheten lånat
åt Danmarks statskonst redlighetens hamn,
det svenska rådet kan ej härtill gifva
sitt bifall. Om riksföreståndaren
till Kristians flotta ville sig begifva,
de visste väl, han skulle där förblifva
och aldrig komma ur hans våld igen.

Då vill kung Kristian själf till Sture komma.
Sex ädlingar till gisslan han begär.
Där komma de: den svenska adelns blomma;
men främst bland dem den unge Vasa är.
Hvad kraft, hvad eld i detta hjälteöga!
Hvad majestät i denna stolta gång!
Se! Kristian själf, i all sin prakt, syns föga
mot denna bild, den härliga, den höga,
för hvilken jorden tycks för låg, för trång.

Nu växlar vinden om, och med detsamma
kung Kristians håg. En nordan blåser opp,
och flottan breder ut i solens flamma
de hvita vingarna till skyndsamt lopp.
Och gäckande och stolt, från svenska stranden
styr med sitt rof utöfver vågen bort
den krönte röfvarn till de danska landen,
dit sveket lotsat och där fångselbanden
de svenska hjältar vänta innan kort.

Dock — milda stjärnor Vasas dar beskydda.
På Jutlands strand, som utaf Bälten slås,
där fälten stå af gyllne skördar prydda,
och gröna skogar kröna bergets ås;
där bodde nu, af danska stammen boren,
en man med Vasa-ätten nära släkt,
med sol i blicken och med snö i håren,
en vår till hjärtat och en höst till åren,
och därtill klok och fast och oförskräckt.

Den ädle Baner kan ej liknöjd höra
sin frändes lott. Till Kristian hastar han
och lyckas så, mot säker borgen, föra
ur fångslets natt den unge riddersman
till Kallö borg, där fri från bojans trängsel
han ser sig fjättrad blott af hederns band;
där intet hånande och nesligt fångsel
men löftets helgdom slår ett skyhögt stängsel
kring viljans vinge, sträckt mot hemmets strand.

Och tider flykta. Dagar gå och komma,
med budskap stundom ifrån hemmets bygd,
men ack! hur mörka, huru glädjetomma,
blott talande om svek och hån och blygd.
O, den som re'n utöfver böljan fore
mot hemlandskusten i den stilla kväll!
Men mörkrets andar frukta för den store;
om mindre stark den unga örnen vore,
hän flöge fri bland sina blåa fjäll.

Där går han, hjälten, inom Kallö salar
af sveket skild från sina fäders land.
Ur sjunkna ögat hjälteharmen talar,
och kinden flammar af en sällsam brand.
På pannans hvalf ett fjättradt stormmoln hvilat
som alpens örn uppå sitt fjäll af snö;
men i det molnet smidas åskans pilar,
och ömsom sorgsen, ömsom vredgad ilar
hans blick mot Norden bortom stormig sjö.

Allena går han. Tyst är i naturen,
och sömn och hvila härska rundt omkring,
och då och då af nattens vindar buret
en silfversky beslöjar månens ring,
hvars bleka strimma blickar in och gjuter
en dyster glans utöfver salens vägg,
där sköld vid sköld och hjälm vid hjälm sig sluter
till mången lans, som nu sin hvila njuter,
och månget svärd med stridbepröfvad egg.

»Du bleka måne, som på fästet brinner,
hvad hemska taflor blickar du uppå
uti det land, där Mälarns bölja rinner,
där ättechögarna vid stranden stå? —
Är allt förbi? Är Svea en slafvinna
med hjässan böjd inunder Danas ok?
Skall hon ej mer sin frihet återvinna,
och måste evigt hennes namn försvinna,
ett lösryckt blad ur tidehvarfvens bok? —

I går igen hvad hemska toner drogo
förbi mitt öra under bordets glam,
då vinets andar högljudt ordet togo
och Sveriges öde ohöjdt ställde fram!
Mörkt var det ödet, mörkare än döden:
hån, bojor, trældom! Mina fäders land!
Hvem räddar dig? — Hvem räcker dig i nöden
en mäktig arm och byter dina öden
och vinkar frid och frihet till din strand? —

Min fosterbygd! Gifs ingen räddning mera,
skall du ett rof för tigrars hunger bli?
Skall evigt mörker, evig natt regera
där kraften bodde förr, som vinden fri?
Det land som Sturar födt och Engelbrektar,
det land med järnets ådror i sin barm,
där stormens vinge mellan bergen fläktar;
månn' det ej än sin frihet skydda mäktar?
Kan det ej väpna än en hjältes arm? —

Än är ej allt förloradt! Sverige äger
väl dock ett rum, när annat allt är slut,
där olyckan får resa opp sitt läger
och bjuda döden själf till holmgång ut.
Det rummet är en graf, är Sturegrafven,
dit mången stjärna utur Sveas krans
sjönk slocknande lik sol i västerhafven;
men mot dess vårdhäll brynes frihetsglafven
och blixtrar där i oförgänglig glans.

Dock lefver än en Sture. Hjältestammen
i stormen sträcker än en mäktig arm;
orubblig står han på sin punkt som dammen,
som hälleberget emot forsens larm.
Hans dygd skall segra uppå Trolles ränker
och Vasas svärd försona Hemmings brott.
O, Sverige, Sverige! än en morgon blänker,
som ljus och blid åt Norden klarhet skänker
och skingrar dimman kring din framtids lott.

Mitt mål är fattadt! Se, vid himlaranden
står Engelbrekt bland ädla skuggors krets!
En blodig klinga förer han i handen:
»Hämnd!» står där skrifvet på dess blanka spets.
Gif mig den klingan! Under ärans fana
mot våldet bars hon förr af pliktens arm.
Den lyckobringande, den segervana!
Lätt skall hon vägen fram till målet bana
och sig begrafva i förtryckarns barm!

Så bäfva, Kristian! Än en gång vi mötas
till blodigt famntag vid trumpetens sång.
Hur hämnadens svärd af svenska händer skötas,
re'n Norden sett med undran mången gång.
Men du, som huldrikt inom dessa salar
mig öppnade en fristad — ädle vän!
hur svekfullt jag ditt trogna skydd betalar!
Dock — ärans stämma till mitt hjärta talar,
och Gustaf Vasa måste följa den.»

Så talar han. Men re'n i böljan speglar
den sista stjärnan, flyende, sitt tåg,
och morgonrodnan i sitt guldskepp seglar
med purpurvimpel öfver östervåg.
Där ute re'n en vingad skara hoppar
och hälsar dagens gryning utan sorg.
I blomstrens kalkar glittra daggens droppar,
och månen sjunker bortom skogens toppar;
men allt är tyst ännu i Kallö borg.

Då faller präktig, som i morgonväkten
en silfverdimma från en Herkuls-stod,
från hjältens skuldra ned den rika dräkten
och riddarkedjans gyllene klenod.

Det stolta bröstet intet pansar höljer,
af ingen hjälm är pannans hvalf betäckt,
och intet stål vid krigarns sida följer; —
i odalmannens ringa skrud sig döljer
den svenske Tell, den nye Engelbrekt.

Re'n är han borta. Lätt som vinden smyger
han genom nejden där, med tysta steg,
och Sveriges skydds-gud vid hans sida flyger
och röjer bort hvart hinder i hans väg.
Men i hvart fjät en härlig blomma skjuter
ur Danas jord, o Svea! för den krans,
som minnets ära kring din tinning sluter.
Och solens öga blickar ned och njuter
den högsta synen, som på jorden fanns.

En hjälte ej, som går till världens häpnad
att skrifva i dess barm sitt namn i blod;
men fridens riddare af plikten väpnad
med hämndens åskor och med snillets mod.
Ej härar har han i sin sold att ställa
emot förtryckarns plundringslystna band,
som allt det härliga i Norden fälla.
Dock, mer än härar kraft och djärfhet gälla,
när deras lösen heter: fosterland.

Allena, följd blott af sitt mod, sin smärta,
han går att trotsa tusen dödars hot;
dock bäfvar ej i farans stund hans hjärta;
dock stapplar ej på fallets brant hans fot.
Sitt mål han känner. Alla hinder vike!
Den bleka fruktan vet ej hjälten af:
på lifvets höjder trifs han, stormens like;
i dalens lugn ej ligger örnens rike,
han bor på klippan i det vilda haf.

II.

§ Lybecks stad församladt sitter redan
 det höga rådet. Bland dess tal dock främst
 Nils Bröms, den allmänt aktade, och sedan
 hvad staden äger ädlast och förnämst.
 Här växlas skilda meningar; här talar
 gråhårig visdom månget kärnfullt ord.
 Då träder hastigt i de höga salar
 i praktlös dräkt en gäst från Nordens dalar,
 och när och fjärran är hans stämma spord:

»I, Lybecks råd, den främling, som beträder
 i dag med tillit eder helgedom,
 är Gustaf Vasa, ättling af de fäder,
 uppå hvars strand förtrycket aldrig kom.
 Den tid är flydd: där kommo andra tider
 med andra öden öfver Svea land;
 dess frihets sol till blodig nedgång skrider:
 förtrycket kom — ve oss! det kom omsider
 på Thules strand med sveket hand i hand.

Det kom: och mörkret sänker sig kring Norden,
där Saga ordnade vid ärans dag
de höga minnena af fosterjorden.

Det kom — och trampade hvar helig lag
och folkets rätt och plikt och sanning neder
i stoft — och efter Sveriges krona såg.
Dock än i Nord af fädrens hjälteseder
bor minnet kvar; ännu för land och heder
drar göten ut, som förr, i härnadståg.

Beredd att allt för fosterjorden våga
står Gustaf Vasa, främlingen, i dag
för Lybecks råd och bjuder dess förmåga
att hålla sköld emot förtryckets slag.
En fånge nyss jag satt på Danas stränder,
men bojan föll; ty öfver Bälten ut
flög ropet, hämndens rop, från Sveas länder:
och flyktingen förtror i edra händer
sitt lif, sin frihet och sin hämnds beslut.

Så hjälpen mig att frihetssvärdet hvassa!
Det banar själf sin väg i tigerns spår;
ty blott af blod och fador tecknas dessa;
hans segertåg utöfver grafvar går.
Bort med tyrannen! Ensam herre vorden
utöfver Skandiens trenne folk och land,
skall för hans spiras treudd icke Norden
allena blöda, — men den södra jorden
betvingas, hotas, plundras af hans hand.

Dock — han skall vika. Fordom öfver hafven
flög Lybecks rop, af Svea kändt igen.
Då grep jarl Birger om den blåa glafven
och öfver böljan drog med skepp och män.
För Birger kunde intet motstånd finnas.
Väl tycks se'n dess de danska sinnen glömt,
att svenska kämpar lätt ej öfvervinnas;
men Lybeck torde dock de tider minnas
och hjältens namn, i Norden vidtberömdt.»

Hans tal är slut. Men som när stormen tiger,
och hafvet, upprördt, svarar med sitt dån;
se'n Vasa tystnat, genom salen stiger
ett högljudt sorl, — af bifall eller hån
vet talarn ej — men trygg och utan häpnad
han skådar kring sig djärf som krigets gud;
en hög gestalt, en ädel jätteskepnad
han står i ringen, stark men obeväpnad.
Hans ord var bön, hans blick ett härskarbud.

Och skilda tankar höja sig och falla
på talets flod, som speglar Vasas hopp.
Man tycks besluta, granska, återkalla;
en mening dör, en annan vecklas opp.
Det är liksom när molnens flockar föras
af spridda vindars anda hit och dit,
och dofva ljud ur deras sköte höras,
och odlarn står beredd att se förstöras
den tänkta skörden af sin mödas flit.

Ett ögonblick — han mörknar hoppets himmel,
och åter ett — och molnets skaror fly
från ljusnad rymd, och milda stjärnors vimmel
sin klarhet sprider genom delad sky.
Så ändtligt lugna sig de skilda flockar,
och ifrån nötta ekebanken då
Nils Bröms står opp i sina hvita lockar,
och hjässan djupt för talaren han bockar,
men stämman höjer han och svarar så:

»Det svenska rikets ömmande förluster,
dess frihetsstrider, dess betryck och nöd,
de äro kända vidt omkring de kuster,
dit fordom ryktet om dess storhet ljöd.
Dock skall den nye frihetshjälten hämna
sin hembygds nesa, sina landsmäns blygd;
för Vasas arm skall våldets fäste remna,
och Hansestaden är beredd att lämna
åt hans beslut sitt bistånd och sitt skygd.»

Bäst så han ordar, träder, hölj'd af vapen,
herr Erik Baner inom rådets dörr,
densamme, som ur danska fångenskapen,
mot tro och lofven räddat Vasa förr.
Med vredens ljungeld på sin stolta panna
helt dristigt träder han i höghvälfd sal;
men framför Nordens ädling ses han stanna.
Harm, smärta, sorg hans väsen öfvermanna,
då han till hjälten ställer högt sitt tal:

»Belönar så med otack Gustaf Vasa,
med trolöshet, förräderi och flykt
den vänskap, som ur fångselgrafvens fasa
mot panten af sin välfärd honom ryckt?
Med ingen boja jag den stolte tryckte,
mer fast än *den* jag trodde hederns band.
Men örnen flög; ty väktarn ögat lyckte.
Med bruten tro, med fläckadt hjälterykte,
hvad söker du i dina fäders land?

Och, Lybecks stad och råd och ämbetsmän,
er varnar jag för danske kungens makt!
Den konungs vrede inga gränser känner,
en gång i harnesk mot en ovän bragt.
Att uppenbart den fiende försvara,
som mäktigt stödde svenskarnas parti,
är att med Danmark öppen fejd förklara,
att Kristians harm i all dess vidd befara,
och blodig lär hans hämnd på eder bli.

Alltså den svenske ädling återlämnas
i mina händer. Vid sitt riddarord
min fånge är han, och där gifvas ämnen
till tvist ändå uppå den vida jord.
De danska svärd för väl sin fordran kräfva;
därom nog bär det hela Svea land
ett vittnesbörd, som ingen tid skall jäfva.
Hur än de svenske undan oket sträfva,
de hinnas dock af Dana-drottens hand.»

Då svarar Vasa: »Fången blef jag icke
af Kristians härar uti öppen strid;
men Danmarks konung, hvart vi också blicke,
var svek och falskhet hans förnämsta id.
Re'n länge dämpad hämnens fackla blossat,
min riddarära jag ej fläckt har:
den boja, sveket pålagt, plikten lossat.
När burens stängsel ligger sönderkrossadt,
ej stannar örnen på dess spillror kvar.

Dock tackar jag dig, frände, att du ställde
för Vasas bröst som sköld din förbön huld,
och därför ock den frie återgälde
med tacksamhet, en dag, den fångnes skuld.
Örn trifs dock bäst, där han är fostrad vorden:
till Kallö borg ej vänder jag igen.
Förhatlig är mig hela danska jorden;
men trygg, förlitande på löftesorden,
jag dröjer fri bland Lybecks frie män.»

Och Lybecks stad till hvarje ord han talar
sitt bifall re'n högtidligt kungjort har,
och Erik Baner ifrån rådets salar
med oförrättadt är'nde återfar.
Men i den fria staden dröjer Vasa,
att svafla hämnens viggas till den dag,
då våldets andar skola fly med fasa,
och alla mökrets fästen nederrasa
för frihetssvärdets välbetänkta slag.

III.

Emellertid fördärfvets afgrund nära
 står Svea, kämpande i nattens köld
 på spillrorna af sin förlista ära,
 med dödens runa på sin bräckta sköld.
 Från Mälarns strand till stränderna af Belten
 knappt finns en arm för fridens mödor spard.
 Här brynas svärd, där spännas mandomsbälten,
 och lik och vapen hopas öfver fälten;
 ett lejon strider med en leopard.

Vid Bogesund, på vattnets frusna skifva,
 står, ödeläggande, den vilda fejd.
 Hvad purpurströmmar öfver mjällhvit drifva!
 Hvad brutna sköldar öfver snöklädd nejd!
 Men främst bland lejonhärens djupa leder,
 hvem är den hjälte jag med vörndnad ser?
 Där, för hans slagsvärd, föll en skara neder!
 Bland rök och lågor han sin väg bereder,
 och segerns örnar följa hans banér.

Det är Sten Sture! Mer än kronor väger
den eklöfskrans han kring sin hjässa bär.
Hans arm en klinga är, hans namn en seger,
som intet lof af diktens mö begär.
Men ack, kring fältet hvilket rop sig breder!
Ett ögonblick den vilda strid hör opp.
Förvirring, fasa, skräck bland svenska leder, —
med bleknad tinning sjunker Sturen neder.
Farväl, farväl, du Sverges sista hopp!

Farväl, farväl, I fädrens sköna drömmar
om framtids ära och om framtids tro!
Där ligger nattfrost öfver Götas strömmar,
i Sveas kojor Danas trälar bo.
Den sista stjärnan lik, som ensam skiner
på nattens himmel, mörk och molnbetäckt,
som grafvens enda träd, när stormen hviner,
står, kämpande på frihetens ruiner,
Sten Stures maka, fast och oförskräckt.

Men kvinnans mod, som vildens hjärta vördar,
ej gränser satt ännu för en barbar;
i brottets jordmån gro hans lagerskördar,
och svekets andar i sin sold han har.
O Sturars hem! Nu till ett hem för slafvar
och barbari och mörker blir du vigdt,
där stegrad grymhet lagar förestafvar.
Ve dig, du arma land! — ty blott på grafvar
och Brustna hjältehjärtan är du rikt.

Och våren kommer i sin prakt och sirar
med blommor dalen, löfvar björkens stam.
Naturens fröjd är ny, men ack, där spirar
på hoppets träd ej någon blomma fram.
Med sorgens runor i de bleka dragen
står suckande bland olycksböljors svall
den ädla Svea utaf skräck betagen;
hon frågar natten, och hon frågar dagen:
Hvar är den hjälte, som mig rädda skall? —

Då kommer, glänsande i morgonlågor,
stolt af den skatt han i sitt sköte bär,
en vingad drake öfver östervågor
och styr sin flykt mot Stensö gröna skär.
Ur gyllne skyar fädrens andar nicka
sin hälsning mot den kommande så gladt.
O Svea, hoppfullt till hans möte blicka!
Ännu en gång kring världen skall du skicka
ditt namn pånyttfödt och förhärligadt.

Hur stolt den vimpel sig i böljan speglar!
Hur snäckan flyger emot grönklädd jord!
Lik österns sky, som fram i rymden seglar,
en morgonrodnad förer hon ombord.
Hell Gustaf Vasa, hämnaren af Norden!
han böjer knä på fädrens helga strand
och svär den ed att rädda fosterjorden.
Och stormen flyger med de dyra orden
högt öfver molnen, öfver stjärnors land.

Har du sett Kalmar borg sin spira sträcka
mot himlens höga, stjärnbeströdda slätt?
Där hördes han för första gången väcka
till lif, till frihet en förtrampad ätt.
Hvad? — står ej re'n en väpnad skara färdig
till strid, till seger, vid den vink han ger?
I döden trotsande, i mödan härdig,
är Göters stam ej mer som fordom värdig
att kämpa under frihetens banér? —

Ack fåfängt, fåfängt! Intet öra lyssnar.
Hans maning ljuder genom intet bröst.
Så, när i öknens örnens stämma tystnar,
får han ej svar af något ekos röst.
Dock hvad! — bedrager mig mitt öga? Vasa!
Förföljs du? Gud! af hvilka? Svenske män,
hvad djärfvens I? O barbari! O fasa!
emot det hjärta blindt I vågen rasa,
som andas blott för er och friheten! —

Välan! så fly för evigt från de stränder,
dit med sin tron sitt altar våldet fört.
Fly, Gustaf Vasa! sök dig andra länder,
dem trälomspestens smitta ej berört.
Hvad säger jag? Förlåt de vilda orden!
En hjältesjäl kan ej förneka sig:
som himlen hämnas han med nåd på jorden,
och fast som polens stjärna öfver nord
står Vasas fot på ärans ljusa stig.

Han hör ej modlöshetens röst, som talar
uti den feges öra månget ord
om tidens otack, som dock ej betalar
hvert ädelt offer för en fosterjord.
Hur farans pilar kring hans hjässa falla,
de rubba ej den borne hjältens köld.
Likt hafvets vågor, som förgäfves svalla
mot klippans barm, de återstudsas alla
mot frihetens och fosterlandets sköld.

Nu hvilken röst ur nattens rike klungen
med hemska toner Vasas öra når!
I Sveriges hjärta tigern, bödelskungen,
har rasat fram med tigrar i sitt spår.
Kring torg och gator flyta offrens kroppar
i blodets vågor, i det röda bad;
sin kröningsskrud i blod tyrannen doppar,
och blod ifrån hans egna händer droppar,
en bödels-verkstad är hans kungastad.

Men bland de ädle, Kristians hat bestämde
till näring för en djurisk grymhets törst,
hvad var för namn, som ryktets ilbud nämnde
på tigerfestens offerlista först? —
Du bleknar, Vasa! — Dock låt sonens smärta,
den onämnbare, stegra hjältens mod.
Låt viggen ljunga genom nattens smärta,
flyg! hämnas Sverige och ditt eget hjärta,
och dränk förtryckarn uti offrens blod!

I, Ornäs trakter, och I Svärdsjö dalar,
dit sången nu med Gustaf Vasa flyr,
där hvarje sten om forntidsminnen talar,
där vågen sjunger hjältens äfventyr!
Stum lägger jag min lyra ned bland fjällen
och lyss till sagan hög och underbar,
som minnet täljer uti norrskenskvällen,
och ristar se'n, med tacksam hand, i hällen
de ädles namn, som räddat Vasas dar.

Här hjälten vandrat, här bland tusen faror
hans hjärta slog så varmt för Sveriges väl;
här hycklad vänskap gömde fallets snaror
i svekets tjäll; här egennyttans träl
på brottets väg re'n hann bevinga stegen
(en värfvad niding i förtryckarns sold)
att Sveriges lycka offra för sin egen,
då kvinnlig dygd, om medel ej förlägen,
den ädle frälste från barbarers våld.

Ha dessa skogar, dessa fjäll ej lyssnat
i stum förtjusning till hans djupa röst?
Ack, sekler flyktat, se'n den rösten tystnat;
dock bor dess eko än i svenska bröst.
Men om i Norden någon gång han stundar
den tid, som glömmet Vasas hjältedygd
och vid hans stoft i vek förslappning blundar,
då slocknen stjärnor öfver Odins lundar,
begrafven då, I fjällar, fädrens bygd!

Det är en högtid. Templets fest är lyktad,
men andakt än i hvarje sinne rår;
liksom när orgelns sista ton är flyktad,
ett återljud igenom hvalfvet går.
Se, redan strömmar ifrån festens salar
den fromma skaran, vördnadsfull och rörd,
att flockvis glamma i sin hembygds dalar.
Men Gustaf Vasa träder opp; han talar,
vidt öfver Mora är den stämman hörd.

Hög står han där. Den enkla daladräkten
omsluter hjältelifvets midja tätt.
Han syns en ättling själf utaf den släkten,
en jättegren af Dalas hjälteätt.
En blick hans öga öfver nejden skjuter,
af ädla tankar svallar högt hans bröst.
Som hafvets våg sig kring sin klippa gjuter,
kring honom sig den fromma hopen sluter
och lyss med vörndnad till hans djupa röst.

»Med glädje täljer jag er rika skara,
I Dalamän, kring mig församlade;
men Sveriges fall, det eviga, det snara,
kan Vasa ej förutan smärta se.
Min frihet grymt tyrannen eftertraktar,
och ej min frihet blott, mitt lif jämväl;
men våldets anslag dock min själ föraktar,
ty högre än ett nesligt lif jag aktar
mitt hemlands ära, mina bröders väl.

I minnens nog, hur i de forna dagar,
då Erik kung den svenska kronan bar,
godtycklig enväld vrängde Sveas lagar,
och svärdet gaf på folkets klagan svar.
Se, samma tider kommit öfver Norden;
vår frihets sol är bleknad länge se'n.
Hvad säger jag? — Den hela svenska jorden,
ett skördefält för bödlars bila vorden,
är snart en graf för sina söners ben.

Om mord och våld, dem Kristian grymt föröfvat,
I hafven hört att ryktets ord var sant.
Mig själf, mig själf förtryckaren beröfvat
en far och mången älskad anförvant.
Men hämnaden har en arm, en klinga modet,
och Sevebergens djupa schakt ha järn,
och göten förr, att straffa öfvermodet,
drog svärdet trygg och spillde gärna blodet,
när land och frihet kräfde skydd och värn.

Han gör så än. Förtrycket ännu blickar
med rädda ögon, Dalamän, på er.
Till er en suck ur grafven Sturen skickar,
en bön om räddning hela Sverige ber.
Till frihet född, ej van att bojer draga,
hur länge, Gud, skall hjältars moder än,
den ädla Svea, under oket klaga?
och blad för blad vår äras hjältesaga
i stoftet trampas utaf danske män? —

Hör! fädrens röst i nordanstormen talar,
och deras andar hälsa oss från skyn;
och Engelbrekt ser ned till sina dalar,
som hjältar födt till världens föresyn.
Vid dessa minnen, för oss alla kära,
jag kallar er i dag till blodig hämnd.
Ja, hämndens dag, den väntade, är nära.
Gemensamt kämpa vi för Nordens ära,
af högre makter är vår väg bestämd.»

Då går ett sorl igenom bondehopen,
och spjut och sköldar klinga hop därvid;
och upp till molnen storma hämnderopen:
»Ned med tyrannen! Upp till strid, till strid!»
Men hopens nit, en lätt upprunnen blomma
i middagssolens strålar vecklad opp,
snart faller stängeln ned, den veka, tomma,
och nattens barn, de kulna vindar, komma
och sålla glömskans aska på dess knopp.

Nyss brinnande af hämndens mod, benägen
att draga ut i härnad mot en värld,
den veka skaran, modfälld och förlägen,
i skidan åter sänker sina svärd;
ty håglös tvekan, med de bleka kinder,
med viljans sena slaknad och förstämd,
som icke målet ser för banans hinder,
med vådan af ett nederlag förbinder
den säkra följd af tyrannens hämnd.

Och fäfängt Vasa söker återtända
den, ack, så hastigt, släckta nitets brand;
den sköna lågan vill ej återvända
i bröst, där tvekan lagt sin kalla hand.
Som åskans toner, uti molnet födda,
som pilar skarpa, falla hjältens ord,
som gyllne korn, i säningsstunden strödda,
men ack, af frostens andedräkt förödda
de slå ej rot i håglöshetens jord.

Då med en blick, den han till afsked sänder
(den djupa harmens och förtviflans tolk)
utöfver nejden, Vasa återvänder
att evigt skiljas från ett kraftlöst folk.
Så blickar ärans genius, då han beder
i fäfång smärta uppå lyckans graf;
så blickar solen genom skyar neder
ifrån den höjd, där nattens dok sig breder,
se'n hon försvunnit uti västerhaf.

IV.

Han skall bli hämnad, hjälten: re'n besannadt
är ryktets ord om Kristians barbari;
hans tron bespottad och hans namn förbannadt
af tusen barns, af tusen makars skri.
Mordfestens tidning, tryckt med blodbokstäfver,
går genom Norden ifrån hand till hand.
Han kräfver svar, den rysliga, han kräfver
ett blodigt svar — och mänskligheten häfver
till svar sitt hämndrop öfver Svea land.

Och modets bågsträng, fallen nyss och slaknad,
af Dalahänder mäktigt spänns på nytt;
men hämndens pil, den vingade, är saknad,
och segerns hopp med Gustaf Vasa flytt.
I hvilken trakt, där andra floder strömma,
af andra stjärnor, annan sol beglänst,
har hjälten gått att ömka eller glömma
en modlös ätt, som tvekade att tömma
som han sitt blod i fosterjordens tjänst?

Dock, Svea, nej! Ej kan han dig förgäta,
dig, för hvars frihet glad han gåfve sin.
En segerkrona vill den tappre fläta,
ej kring sin egen tinning, men kring din.
Se dit! Bland Nores fjällar snart försvunnen,
i hopplös sorg går fosterlandets vän.
Lik dagens sol i kvällen halft förrunnen,
hans vrede re'n är öfver gränsen hunnen;
hans kärlek ännu dröjer inom den.

»Farväl, farväl, I ärans fosterbygder,
dem Gustaf Vasa aldrig återser!
Ack, stora andar, ädla hjältedygder,
de hafva fordom vistats inom er.
Det är förbi! Det sista hopp är fallet,
som vänligt steg i nattens töcken fram
och log och talte om befriarkallet. —
Det sjönk, en skön men svekfull bild, i svallet
af våldets flod, som störtat kraftens damm.

I höge fäder, vredgens ej där oppe!
Jag har förnummit, jag har lydt er röst;
men ack, där flyter mer ej någon droppe
af edert blod i edra söners bröst.
Välkommen, natt! Nu sänk din mörka slöja!
Som grafven mörk, som ödet af en träl
låt henne evigt öfver Norden dröja,
att dagens öga ej vår blygd må röja!
Och du, mitt fosterland, ett långt farväl!»

Så talar han. Och öfver land och vatten
sin vida mantel mörkret sänker ner.
Men hör! Då klinga kända ljud i natten,
de växa, växla, närma sig alltmer. —
Nu lysen, stjärnor, ifrån himlatälten!
Det Dalas ilbud är; med vingadt lopp,
två vindar likt, i kappflykt öfver fälten
framljunga de att återsöka hjälten,
befriarn, han, de trycktes sista hopp.

Sin hälsning re'n de till hans hjärta bringa.
Hur högt det klappar vid de kära ljud!
De ljuden, ack, som i hans öra klinga
så skönt, så härligt som ett segerbud.
Förtrodt är Nordens öde i hans händer,
och följd af segerns löftesrika hopp,
till Dalas bygder än en gång han länder,
midsommarsolen lik, som återvänder,
förr'n hon försvunnit bortom fjällets topp.

Nu bäfva, Kristian! Eller fruktlöst rasa!
Bjud dina bödlar smida nya band!
På hämndens valplats re'n står Gustaf Vasa
med Sturens ärfda fana i sin hand.
Till svärd han sina landsmäns bojor byter
och, hjälte själf, af slafvar hjältar gör.
Re'n äran lagrar åt hans tinning bryter;
re'n danskars blod för svenska klingor flyter,
kring fälten hämnden sina offer strör.

Vid Dala-älf de härar sammandrabba
som åskor, då de mötas i sin rymd;
och pilar flyga såsom blixtar snabba;
af rökens moln är dagens klarhet skymd.
Hell er! I hjältar där med hillebårdar,
ej ringa är er styrka, som er dräkt.
Framåt, framåt! I segerns ljusa gårdar
en värld skall böja knä vid edra vårdar,
när seklers mossor edra ben betäckt.

Och framåt, framåt störtar hjälteskaran
i Vasas fjät med obetvingligt mod,
för äran brinnande men kall för faran,
hon växer ständigt lik en lavaflod.
I kämpar där, i järnets rustning klädda,
med lejda armar och med lejda bröst,
hvad mäkten I mot dessa hjältar, trädde
i härnadståg att land och frihet rädda
och eldade af ärans gudaröst? —

Förgäfves, Trolle, trotsigt än du sträcker
en afvog sköld mot frihetssvärdets spets.
Dess skarpa stål hvart motstånd sönderbräcker
och rasar, mördande, i svekets krets.
Och du, hvars hjässa under segrar grånat,
du, som på böljans slätt bland sköldars larm
så mången hjälte med ditt mod förvånat —
förgäfves, Norrby! du åt striden lånat
en fruktad klinga och en frejdad arm.

Allt måste vika. Genom hela Norden
liksom en jakt går frihetsstriden fram.
En enda valplats är den svenska jorden,
det svenska folk en enda hjältestam.
Allt är rättnu uti befriarns händer,
blott kungastaden än hans skydd begär;
men nu mot den sitt segerlopp han vänder
och krigets facklor på dess murar tänder
och kallar Lybecks flotta kring dess skär.

Väl, Kristian! Elda dina slagna härar!
Med guldets makt gjut kraft i krigarns arm!
Mer mäktigt än det guld, som du förärar,
är järnet i de svenska hållars barm.
Men ack, i grymhet oupphinnlig, äger
du än ett annat medel i din hand.
Barbar! du äger än en väg till seger,
om sonlig plikt i Vasas hjärta väger
mer än hans plikt emot ett fosterland!

Gå, tag naturen i förbund och måla
för hjältens syn, från ljusets huldhets skild,
bland bödlars svärd, i fångslets dystra håla,
af kedjor tyngd, en mors, en systems bild!
Dröj, Gustaf Vasa! — Krigets facklor blossa,
släck deras brand, och land och ära sälj!
Ett ord af dig kan dessa bojor lossa!
Ett ord af dig kan dessa hjärtan krossa! —
Han öppnas, fångslets port, — se dit och välj! —

Nej, se ej dit! Ack, räds ditt eget hjärta!
Dess röst förkväf bland bardalekens dån. —
Var viss, hjältinnan under dödens smärta
med stolthet än skall nämna dig sin son.
Se blott en värld, förtryckets offer vorden,
förbidande sin räddning af ditt svärd.
Minns blott den ed du svurit fosterjorden:
de väldige i skyn förnummo orden.
Dyr var den ed, ett hjältehjärtas gärd.

Du kan ej glömma den. Naturen tycktes
med Kristians list förenat sig en stund
emot din plikt, tills genom den han rycktes
in i din äras eviga förbund.
Den starka forsen så, som dammen stänger
ett ögonblick uti dess djärfva fall,
med jättearm hvart motstånd söndertränger
och sväller opp och brusar högt och spränger
kring dal och höjd med tusendubbladt svall.

Men Lybecks flotta, redan van att sälja
sitt bistånd, strider nu för äran minst.
De svenskes segrar vill den stolta tälja
på samma måttstock som sin egen vinst.
Så nu. Då Norrby öfver böljans slätter
mot staden styr med manskap och med guld,
hon blott ett ringa värn mot honom sätter
och gäldar så med svekets oförrätter,
med löftesbrott, de forna tiders skuld.

Emellertid från Sveas landamären
har återvägen röjts med svenska svärd
för Norrbys drakar. Ifrån Stockholmsskären,
af vinden gynnad, hastar han sin färd.
Men emot stadens välbefästa murar
allt hetare den vilda striden gnyr,
och tätt, så tätt som haglets hvassa skurar
emot en skog af unga jättefurar,
det skarpa pilregn från dess vallar yr.

Som lejon Danmarks tappra söner strida.
Förgäfves dock — hvar motstånd fruktlöst är,
och fruktlöst är af Kristian räddning bida.
De offer, svärden sparat, hungern tär.
Ett Tirfing flammar i hvar hand och sänder
bland danska led förödelse och död.
Men svärdet hvilar i befriarns händer;
ty segrans jubel skallar kring de stränder,
där ropet nyss af tryckta slafvar ljud.

Och fri är göten, hämnad fosterjorden,
och från dess tron tyrannen störtad ner.
Och hög och stolt bland tallarna i nordens
planterar Vasa frihetens banér.
Med öppen famn, af tacksam fröjd betagen,
går Svea glad sin räddare emot.
Som lifvet nyfödt återhälsar dagen,
hon hälsar tjust de ädla hjältedragen
och lägger ner sin krona för hans fot.

Men hjälten tvekar. Fruktar han kanhända,
att medborgsmannens sköna eklöfskrans,
likt stjärnans prakt, när österns ljus sig tända,
skall blekna bort i kungakronans glans? —
Nej, Gustaf Vasa! nej, du får ej tveka!
Det folk du lärde uppå stridens fält
att trotsa faran, att med mödan leka,
du kan ej, döf för tusen röster, neka
att göra det i friden stort och sällt.

Och Sveas bön på hjältens tvekan segrar.
Låt upp din port, du Birgers kungastad!
Ej bödlars hop på dina torg sig lägrar;
men friden håller där sitt intåg glad.
Hell Sveriges konung! Tusen varma böner
mot ljusets himlar flyga med hans namn;
ljuf är den vällust, som hans hjärta röner,
då jordens kärlek, störst af jordens löner,
hans ära kröner uti segerns famn.

Och sommarn breder sina gröna kransar
hvertut han blickar och hvertut han går;
hon sållar blommor öfver krigarns pansar
och knyter lagrar omkring segrarns hår.
En fest mer skön ännu ej Svea firat;
dess jubel skallar öfver berg och dal.
Kring stridens hjälm, som hennes panna sirat,
hon leende olivens kransar virat,
och norden är en enda högtidssal.

Men upp till templet segerhjälten tågar,
han böjer knä vid altarfotens rand;
en tacksam bön på kungaläppen lågar,
och ögat flammnar af en himmelsk brand.
»Du härars Gud, du fader utan like,
som du i striden hägnat Vasas svärd,
hans spira hägna och hans tron och rike!
Från Sveas gräns allt hat, all tvedräkt vike,
och stormens ande blåse bort all flärd!

Men kommer våldet än en gång att hota
vårt land, vår frihet med sitt fräcka hån,
gif nåd, gif mod att rätt dess framgång mota:
lätt kväfs den storm, som hotar utifrån.
Ett fritt, ett ädelt tvillingpar i norden,
må kraft och lydnad vandra hand i hand
i tro och gärning; icke blott i orden.
Välsigna, Gud, den hela svenska jorden,
och sträck din spira öfver folk och land!»

Öd konung Oskar II:s kröning

den 12:te maj 1873.

Nyss med sorgens dok kring pannan
Svea satt på enslig strand.
Kväll och morgon med hvarannan
brottades på fjällets rand.
Men sin fredssköld mellan båda
höll den natt vid nordens pol,
som, när aftonrodnan slocknar,
tänder strax en morgonsol.

Ur den gyllne Karlakedjan —
ofvan stjärnor hänger hon —
flyttades en länk från jorden
till en annan region.

Därför blef det skumt i norden,
därföre i tjäll och borg
suckade ett ljud af smärta,
klagade en ton af sorg.

Hör, i sköna jubelhymner
sorgens suckar lösas opp;
ty försonta kväll och morgon
famnans öfver fjällets topp.
Utur samma strålkran's blickar
dag, som randas, dag som flyr.
Utur minnets aftonrodnad
hoppets morgonljusning gryr.

Ädla Svea, från din skuldra
föll din smärtas dystra skrud!
Lyft nu doket från din panna,
smycka dig på nytt till brud!
Som en vigselpall står jorden,
grönskande i löftets vår,

och en höghvälfd päll däröfver
jordens djupblå himmel står.

Vårda dina ädles minne;
ack, på minnen är du rik!
Häfdens helgonskrin förvarar
mången värdefull relik.
Men mot ljusa framtidsdagar
blicka än med hopp och tröst.
När det våras på din himmel,
låt det våras i ditt bröst.

Till din ädle konungs möte
blicka upp förtröstansfull.
Se, hur lagern kring hans panna
flätas skönt i kronans gull!
Oskars son och Josefinas,
anor har den ädle drott,
hjaltebörd och hjälteanor:
Beauharnais och Bernadotte.

Han skall häfda sina anor,
han skall göra sällt sitt folk.
Vid hans tron skall sanning tala
utan fruktan, utan tolk.
Höga, konungsliga tankar
växa, mogna i hans själ,
varm för fosterjordens ära,
varm för brödrafolkens väl.

I den »svenska flottans minnen»
tidigt skref han in sitt namn,
som med hennes gått till ankars
i en välbefästad hamn.
Stort och vördadt skall det namnet
lefva genom tidevarf
i de hjärtan han förvärfvat,
i de land han tog i arf.

Ja, må folkets kärlek blifva
städs hans ädla mödors lön,

göra lugn hans middagstimme,
göra solnedgången skön!
Rätt och sanning skola segra
inom landet, byggdt med lag.
Brödrafolkens väl och kungens
är gemensamt från i dag.

Lefve Oskar! Lefve Svea!
Fast som våra klippers grund
blifve det förbund de knutit,
hjärtats, trohetens förbund!
Genom molnen fädrens andar
se till nykrönt furste ned,
Saga i sin sköld evärdligt
ristat in hans kungaed.

Du, som med ditt skaparvarde
världarna ur intet bragt
och till dagarnas fullbordan
håller dina verk vid makt,

öfver Svea, öfver Nore
sträck din milda fadershand,
och välsigna och bevara
konung, folk och fosterland!

Till prinsessan Eugénie

på Hennes födelsedag den 24 april 1880
med en tafla från Syföreningen för Fjellstedtska skolan.

—o—

Dyra, vördade prinsessa,
uti furstekronans glans
tillåt kärlek kring din hjässa
fläta tacksamhetens krans!
Strålande och skön är dagen,
som din dubbla högtid är.
Städs med längtan emottagen
glädjen i sitt sköt han bär.

Blifve lugna, blifve många
dina dagar, dina år!
Liksom dagens blomsterånga
offerlik mot höjden går,

så din trogna syförening
ägnar dig sin hyllning fritt.
Du skall fatta hennes mening;
hjärtats tungomål är ditt.

Hvilken bättre gärd kan bäras
till ditt altare i dag
än den Höges bild, hvars läras
budord blef din lefnads lag?
Hans, som kärleksfull förlåter,
när i redlig bön och bot
syndaren sitt fall begråter
ångerfull vid korsets fot.

Att på jorden sällhet sprida,
vinna kärlek, göra godt,
hjälpa, trösta dem som lida,
blef din själfvaldt ljufva lott.
Höga kungadotterns boning
till ett arbetshem förbytt,

där om kärlek och försoning
nådens evangelium tydts.

Skön är furstekronans ära,
ärfd uti din födslostund;
skönare ändå att bära
i de himmelskas förbund
kronan, som, åt dig förvarad,
en gång utaf fadershand
räckes dig, när fullt förklarad
du beträder ljusets land.

Far du hän på östervågor
från vår åsyn, ur vår famn,
dit där morgonsolens lågor
spegla sig vid kritmängd hamn,
kärlek genom Svealanden
beledsagar dina spår
och i Götas bygd på stranden
trogen till ditt möte går.

Lef att, oberörd af sorgen,
kärleksblomster kring dig strö
i den konungliga borgen,
på din gröna sommarö!
Hur än tidens stormar ryta,
må du, obekant med dem,
sent ett jordiskt *Fridhem* byta
emot fridens sanna hem!

Prins Gustaf Adolf,

hertig af Skåne.

1882.

Här växer uti furstegård
en telning under kärleks vård.
För honom re'n af Sveas söner
till himlen höjas varma böner.

Som rosen i sin slutna knopp,
hans lefnads obekanta lopp
med allt hvad det i skötet gömmer
i vårens linda ännu drömmer.

Men vårens dagar hasta bort.
I sommarfägring inom kort
den friska kronan skall sig runda
och sätta frukt för dar, som stunda.

Gud sträcke öfver dig sin hand,
du unga ek i nordanland!
Må aldrig i din närhet ryta
den storm, som går kring jordens yta!

I faderliga grenars skygd,
i Karlars och Gustafvers bygd,
sträck stammen reslig mot det höga,
värmd utaf himlaljusets öga!

Till trots mot vilda stormars hot
sänk djupt i järnmängd grund din rot;
men i din solbelysta krona
må fridens näktergalar tona!

Väx stor, väx stark i Sveas famn,
en arfving af de största namn
uti ditt fosterlands historia,
du son af Gustaf och Victoria!

Axel Oxenstjerna,
år 1890, då hans stod restes.

Hvem är han, som mäktig träder inom Sveas riddarborg
på den fagra målarstranden invid Gustaf Vasas torg?
Anletsdragen synas gjutna utaf blandadt guld och järn.
Det är ridderskapets blomma, det är svenske rikskanslern.

Det är Axel Oxenstjerna, det är Sveriges A och O,
mannen med det fasta sinnet, med bepröfvad riddartro.
Böj dig djupt för detta minne, böj dig djupt vid detta namn,
som med Gustaf Adolfs lyser i odödlighetens famn.

När på stridens fält den ene segers rika lagrar skar,
som en pelare vid tronen stod den andre troget kvar.
Och när sist på Lützens slätter hjältekungens blod förrann,
hos den faderlösa dottern hvem stod kvar, om icke han?

Han stod kvar som aftonrodnan, sedan solens ljus gått ner,
och kring höjd och dälдер natten sjunker mörknande alltmer.
Sömmen från hans öga flydde en gång efter Lützens slag,
flydde än en gång, då posten kom från Nördlingen en dag.

Han stod kvar. Men böner, tårar höllo icke henne kvar,
som för honom dock den store Gustaf Adolfs dotter var.
Från hans öga sömmen flydde, ack, för tredje gången än,
när hon, glömsk af tro och löften, kränkte djupt sin faders vän.

Han stod kvar som uti hafvet klippan utaf svensk granit,
när på alla sidor vågen tornas skummande och hvit.
Midt i meningarnas bränning manligt höjde han sitt ord,
som likt ett allsmäktigt veto segrade vid rådets bord.

O, när klappade ett hjärta mera varmt för kung och land?
Och hvem skötte statens roder med en mäktigare hand?
Allt för Gud och fosterlandet! på sin vapensköld han skref.
Vid sitt ridderliga hjärta gömde han sitt adelsbref.

Där guldkonungen af nordnen med sin lagerkrona står,
vid hans sida rikskansleren står med eklöfskransadt hår.
Såsom sköna tvillingstjärnor lysa i det fjärran blå,
ibland minnets ljusgestalter stråla klart de ädla två.

Nu af konstnärshanden gjuten står den höges minnesvård
för evärdeliga tider inom ärans tempelgård.
Där må han, med vördnad hälsad, trona under tidehvarf,
och hans ande med hans minne gå till Sveriges barn i arf!

Öid Ridðarholmskyrkans brand.

1835.

En åldrig jätte lik bland dvärgars släkte
nyss stod du vördig inom Manhems krets,
du hjältars mausolé, och trygg din spets
mot himlahalvfvet's fria rymder sträckte.
På tiden själf du väldet bibehöll.
Hvart götiskt bröst din stolta anblick glädde,
tills, vredgadt, molnet, som för när du trädde,
utur sin barm sköt viggén — och du föll.

Lång var din strid med själfva himlens låga.
Förgäfves dock — du måste offret bli!
Och Mälarns våg, som sorgset drog förbi
och fåfångt bjöd till bistånd sin förmåga,

såg spiran sjunka grusad till din fot.
Männ' hvad du mist en nutid återskänker?
Ack, alstra kan hon mycket skönt, som blänker,
men icke det som trotsar seklers hot.

Och därför står du hellre ju och talar,
en skön ruin, om hvad du fordom var,
än du af tidens lärlingshänder tar
en skärf, som icke din förlust betalar.
Ett öppet sår i nordens hjärta stå!
Dess storhet länge tronat på ruiner,
dem minnets lampa sörjande beskiner,
dem solen rodnar nu att blicka på.

Du svenska ärans gamla änkesäte,
hur skönt du stod i aftonsolens glans
med seklers snö på dina tinnars krans!
Nu ile kvällens vind med sorgset läte
förbi din fallna borg på Lögarns kust,
där stolt du stod bland hyllande vasaller,

där vid din anblick vandrarn knäböjd faller
att offra tårars gård åt din förlust.

Nu slut allt närmre, närmre till ditt hjärta
de skatters mängd dig lämnats i förvar!
Hvad höga minnen från förflutna dar,
Hvad källor, ymniga till fröjd och smärta,
som bo i dina sekelåra loft!
Slut än, en skyddande och huldrik moder,
uti din vård de ädlaste klenoder,
dem Svea äger — sina hjältars stoft!

Ja, stå, en drottning lik, ifrån hvars panna
ett diadem af våldets hand blef ryckt,
men i hvars bröst, af stormen obetryckt,
förlustens mod, det pröfvade, det sanna,
på lyckans graf sitt välde upprest har,
som, stolt ännu, bland nederlag ses trona.
Från hjässan sjönk en oersättlig krona,
men majestätet i dess blick står kvar.

Till Frans Mikael Franzén.

Där satt en yngling uppå Auras stränder,
som spegla sig i Bottnens blåa våg.
Mot solens rymd, mot diktens morgonländer
hans siarblick med helig längtan såg
långt bortom tidens, bortom tingens gränser.
En lyra i hans vigda händer glänser.

Den lyran, utaf Daphnes lager skuren,
blef åt hans hand utaf en gratie skänkt.
Han slår dess strängar an, och all naturen
står lyssnande, i stum förtjusning sänkt.
Frid, oskuld, renhet stiga ned till jorden,
uti ett paradys förvandlad vorden.

Och trasten uti björkens krona lyssnar —
sin egen sång har sångaren glömt bort —
försöker än en härmningsdrill men tystnar
och dör af sorg och afund innan kort.
Han saknas icke i de regioner,
där näktergalen höjer sina toner.

Dock andra röster öfver Aura ljuda,
och dödens lie sköflar hennes grund.
Till andra lekar höres Rota bjuda
än lyrans lekar i en skuggig lund.
Flyg, näktergal! Utöfver hafvet ila!
I Sveas famn de gyllne vingar hvila.

Hvad krigets gud ur hennes händer rycker,
af sångens nu hon tröstad återfår,
då Selmas skald hon till sitt hjärta trycker,
och nordens lundar susa: han är vår!
När Amphions lyra gjuter sina toner,
ett Thebe blomstrar upp i polens zoner.

På Pindens höjd, där diktens bana sträckes,
där går han fram bland täflarens flock,
och snillets lager, som åt segrarn räcket,
af smakens hand blir fästad i hans lock.
Dock — lagerns krans ej ensam klär den pannan;
af Sarons liljor bär han än en annan.

Nu står han, lik ett skönt men åldrigt tempel,
bland furulunderna vid nordens pol.
Än från dess spira strålar snillets stämpel,
och minnets stjärnkrans pryder dess kupol,
och kvällens sol, till hälften nedergången,
belyser klart den djupa pelargången.

Brages harpa.

Till Esaias Tegnér.³

Valhalls åskor mer ej mullra,
Asarna till hvila gå,
och på Odins breda skullra
slumra re'n de korpar två.

Gjallarhorn ej ljuder mera,
Heimdal blundar på sin post,
och utöfver bäggedera
sälla seklerna sin frost.

Ej som fordom Mimers vågor
svalka gudaläppars brand,
icke mer i kvällens lågor
skådar Freja till sitt land.

Forn tids visdom Saga talar,
intet öra lyss därtill.
Hemlandsminnets näktergalar
tystnat uti Yggdrasil.

Glömskans långa vinter snögar,
mossan växer länge se'n
öfver fädrens ättehögar,
öfver kämpens bautasten.

Ingen tyder bardens runa.
Nektardrucken, älskogsvarm
Brage sofver hos Iduna,
harpan sofver på hans arm.

Huru nattens vindar leka
med det stämda strängaspel!
Huru ljuden, milda, veka,
hviska ned i skaldens själ!

Och han lyssnar — och den låga
jorden för hans syn förgår,
och på diktens Bifrostbåga
emot gudars hem han går.

Och på en gång klarnar natten
där, hvar ljuset bodde först,
och i Urdarbrunnens vatten
svalkar han sin längtans törst.

Allt hvad bäst hans aning trodde,
hvad han sökte men ej fann,
här i Asars gårdar bodde,
här förenadt skådar han.

Auka-Tor med mandomsbältet,
Freja vid sin silfverrock,
sitter under stjärnebältet
blek men tjusande ändock.

Folkens öden här han skådar,
ristade i nornans sköld.
Är det ärans dag den bådar
eller nattens djupa köld?

Skalden vet det — klart hans öga
blickar in i Valaskjalf,
liksom siarns mot det höga
stjärnekrönta himlahvalf.

Åter från den rika världen
stiger han till jorden ned;
men till minne utaf färden
tar han Brages harpa med.

Hör, den vigda handen griper
mäktigt uti strängens gull.
Jorden gudars fröjd begriper,
Svea lyssnar andaktsfull.

Och i sången mildt sig ena
fortids ära, framtids hopp,
likt två floder, som förena
i det djupa haf sitt lopp.

Hörde du de strängar tona?
Hörde du den djupa röst
i harmoniskt helt försona
jord och himmel i ditt bröst?

Hörde du, hur »stjärnesången»
mot det guldbeströdda tjäll,
utur sångarns hjärta gången,
klingade bland nordens fjäll?

Hörde du en »sång till solen»,
lågande som solen själf,
när från höga härskarstolen
hon bestrålar tidens älf?

Hörde du en »fridsröst» hviska
i din själ försonarns bud,
som bland palmerna den friska
ökenkällans silfverljud?

Hörde du den rika sagan
om en tro, som evig är?
Hörde du, hur Axels klagan
tystnade vid Sotaskär?

O, hvem lyddes ej med tjusning
till den ädle sångarns ljud,
hviskande som vågens susning,
stormande som dundrets gud?

O, det är dock skönt att följa,
följa lik en hemsjuk svan
dessa toners svall, som bölja
genom diktens ocean.

O, det är dock skönt att dricka
andens lifsdryck utur dem;
skönt att öfver jorden blicka
emot ljusets, sångens hem.

Vid de höga harposlagen
se! då vaknar på en gång
gudaskaran och betagen
lyssnar till den djärfva sång.

Brage kan det ej begripa.
Trolldom är å färde här.
Nu att hämnas vill han gripa
harpan. Ve — hon borta är!

Plötsligt upp från hvilans läger
skaldeguden springer då
och med vredgad stämma säger
han till Frithiofssångarn så:

»Harpan, hvilkens strängspel brusar
djupt i evigheten in,
med hvars klang du världen tjuisar,
med förlof hon är dock min.

Än en gång från Valhalls salar
vill som fordomdags jag dra
ned till nordens frusna dalar,
att min fordran återta.»

Men med blicken af en dufva
uti gudens armar då
Freja flyr och med sin ljufva
silfverstämma hviskar så:

»Icke må du stiga, Brage,
vredgad neder till ditt land!
Harpan ej du återtage
ur den vigde sångarns hand!

Ej har han ditt välde hånat,
ej har han din ära kränkt.
Hvad från gudars hem han lånat,
han i sången återskänkt.

Valhalls storhet var förgäten,
lägan på mitt altar släckt;
med sin röst för evigheten
deras lif han återväckt.

Din förlust, hur högt du skattar,
större blir din vinst ännu,
ty när han i harpan fattar,
världen tror att det är *du.*»

Kärlekens gudinna tystnar.
Brage, glömsk af sin förtret,
till det visa rådet lyssnar
och besluter följa det.

Till Bernhard von Beskow.

Efter läsningen af »Sveriges anor»

Jag vet en sång, som ofta manat Norden
att lyssna stolt till sina toners ljud;
och hänryckt vid dess återklang står jorden
och tror sig höra själfva snillets gud.
Det är din sång. Om den jag ville sjunga.
Men ack! för svag därtill blef sångmöns tunga.

Af mödan härdad, ammad upp vid polen,
den unge Skandiens son i tryggadt tjäll
med sorgfritt hjärta hälsar morgonsolen
och blickar lugn emot den rika kväll.
För andra segrar än ej hågen brinner
än dem på jordens hårda kraft han vinner.

Men som ett drapa genom norden klingar
din hjältedikt. Då flammar opp hans mod.
Den unga örn vill pröfva sina vingar.
Då sjuder varmare det svenska blod.
Mot faran längtar han, på vikingsleden
att skifta hugg på böljorna och heden.

Det blir för kvaft emellan skogens stammar,
det blir för trångt bland hemmets blåa berg.
Han vill dit bort, där stridens åska flammar,
där segern vinkar, klädd i hoppets färg.
På ärans fält han vill den rätt förvärfva
att minnets sång från bardens läppar ärfva.

Dock, ej blott stormens språk vid hjältegrifter
har i sin makt den höge sångens son;
för vänsäll dygd, för fredliga bedrifter
hans harpa äger än en annan ton.
Och vill du höra, hur den tonen ljuder,
till Birgers graf dig sångens tärna bjuder.

Till Birgers graf, till Torkels och till allas,
som redligt verkade för Sveriges väl.
Ur högens natt de fram ur dagen kallas
i all sin glans af skaldens strängspel.
Med stridens pansar och med tankens glafven
de höga skuggor resa sig ur grafven.

Men du som mäktig vid Castalias stränder,
där dikten blomstrar i en evig vår,
står lagerkransad och med vigda händer
Orfeilyrans gyllne strängar slår,
sjung, ädle skald! Bland sångens höga svanor
du står, en härlig länk af Sveriges anor.

Till Johan Olof Wallin.

I anledning af Svenska missionssällskapets
stiftelse 1835.

Orgelns sista ljud förklinga,
hjärtat slår af heligt hopp,
blickar höjas, tankar svinga
mot ett mål — du träder opp
i den höga talarstolen;
och i templets helga sal
blir det ljus, liksom då solen
blickar ned i töcknig dal.

Och du talar — hör han ljuder
denna välbekanta röst,
som med väldigt maktspråk bjuder
frid i stormbebodda bröst.

Höga serafsstämman klingar,
som till en benådad jord
salighetens budskap bringar
och rättfärdighetens ord.

Allt är stilla, allt är öra.
Hvilken jordisk tanke vill
dessa själars ro förstöra,
som din ande talar till?
Tidens oro, dagens vimmel,
allt i heligt lugn förbyts,
och emellan jord och himmel
underbart ett samband knyts.

Hvarje lifvets smärta tystnar.
Rörd i helgedomen står
andakten på knä och lyssnar,
ögat dränkt i känslors tår.
Hoppet, tryggadt vid sitt ankar,
tror de löftesrika bud.

Bönens alla fromma tankar
återspegla sig i Gud.

Stråle af det evigt sanna
ljuset, som från himlen går,
härligt på din öppna panna
helighetens prägel står.
I ditt bröst en himmelsk boning
fridens rena ande fick.
Tröst och kärlek och försoning
tala ur din djupa blick.

Himlaburna ande, bida
inom stoftets gränser! Känn,
följ din kallelse att sprida
ljuset till en värld, som än
famlar i fördärfvets öknar;
och med kraften af Guds ord
skingra alla vantrons töcknar
från en fjärran hednajord.

Öfver folk, bland villor röjda,
nådens sol skall uppgå ren
och en frälsad värld sig fröjda
i dess morgonstrålars sken,
och från vantrons dimmor renad,
lyckliggjord, förädlad, god
och med Gud i tron förenad
bli din skönsta minnesstod.

Värendsflickans visa, nödåret 1869.

Vid en bazar för Småland nämnda år.

Mel.: »Ack, Vermeland du sköna, du härliga land.»

Jag är en ringa flicka från Blendas fosterbygd,
 där minnet täljer än om Varendshären;
 där blomsterkungens vagga stod midt i lundens skygd
 och östervågen sjunger invid skären.
 Där höll han föreläsning, naturens präst och tolk;
 hans lärobok var ängen och blommorna hans folk,
 och midt i skogen stod hans lärosäte.

Det är från våra bygder, ifrån vår djupa dal
 (där sorgsna röster nu om bistånd ropa)
 som svenska sångens ära flög ut, en näktergal,
 att sjunga svenska nu för Europa.

Hvems är den näktergalen, som slår i söderns vår?
Hör, Smålands skogar svara med stilla genljud: vår!
Vår! svara högljudt fjällarna i norden.

Man säger, att där ute hon sjunger nu för bröd,
för bröd åt sina arma svenska bröder;
ty nordan flög med ryktet om våra bygders nöd
utöfver hafvets gräns till gifmild söder.
Då blef jag varm i hågen, jag grep min vandringsstaf,
jag färdats genom skogar, jag färdats öfver haf.
Så kom jag hit till stolta Mälarstaden.

Ej kan jag hennes sånger, ej har jag hennes namn,
långt mindre hennes underbara tunga;
dock slår, så varmt som hennes, ett hjärta i min famn,
och fattigdomens visa kan jag sjunga.
Den visan vill jag sjunga för hela Sveriges jord;
af sorgen fick jag tonen, af nöden fick jag ord.
Så föddes, uppå olärd tunga, sången.

Det bor från fordomtima i Smålands enkla bygd
en stam med flit och sparsamhet förtrogen,
där bonden trivdes gärna i furukojans skygd
och odlar nöjd sitt ringa torp i skogen.
Med källans dryck belåten och hafrekakans spis
han alltför ofta sålde sin kraft till underpris
för vinsten af en knapp och ringa penning.

Då kom ett år af missväxt, af jämmer och förlust,
det kom en tid af ytterligt elände;
ty intet regn gaf himlen och jorden ingen must,
och sommarsolen åkerns gröda brände.
Det sköna löftsbrevet, som utaf våren skrefs
på gröna fält och ängar, helt plötsligt sönderrefs,
och tomma axen ingen äring skänkte.

Nu går den bleka hungern från by till by omkring
och ber hvar kristen broder sig förbarma.
Af tiggarn tiggarn beder men undfår ingenting.
Hvad kan den arma gifva åt den arma?

Se'n brödförrådet, bakadt af halm och bark, är slut,
se'n sista kakan delats i många stycken ut,
i hungersnödens spår går hungersdöden.

Och spenabarnet svälter vid moderns bröst till döds;
dess varma näringskälla börjat brista.
Det är af alla källor den sista som föröds;
dess djupa flöde kväller i det sista.
Men, ve! nu har dess ådra omsider tagit slut,
kungsådran i naturen, nu har hon sinat ut;
ty lifvets flod står stilla och förstelnad.

Och nu är våren kommen, och i hvartenda steg
på fält och äng det grönskas re'n och knoppas;
men i de armas bygder, där grönskar ingen teg
och intet hjärta fröjdas där och hoppas.
På obesådda åkrar ler ingen grönklädd vår,
och ingen skörd skall bärgas på fält där ingen sår,
och nu, och nu är såningstiden inne,

Så utså nu ditt säde, du svenska menighet,
förrän det sägs, att stunden är förliden.
Det korn, du lägger neder, skall bära frukter, det
skall bära riklig skörd i andetiden.
Och länge skall ett släkte i småländsk fosterbygd
för barn och barnbarn tälja i låga kojans skygd
om brist och hjälp den underbara sägnen.

* * *

Så ljuder sorgsna sången om hungerns bittra nöd.
Jag sjunger den för bröd åt mina bröder.
Jag sjunger den i norden, som andens maning bjöd,
då näktergalen sjunger sin i söder.
Se, offerkistan öppnas, slut ej ditt hjärta till!
Köp Värendeflickans visa; hon kostar hvad du vill.
Köp Värendeflickans enkla tiggarrisvisa!

Afsked till Sverige,

vid anträdandet af en utländsk resa, år 1873.

Farväl, mitt dyra fosterland!
Jag vet ej, om din kära strand
mitt öga återser.

Ett vet jag dock: hvarhelst jag far,
bland allt hvad skönast södern har,
din hågkomst troget dröjer kvar
och bleknar aldrig ner.

Hvarhelst i fjärran land jag ser,
hur lagern grönskar, rosen ler
i evig sommarprakt,

jag minns, jag älskar er ändå,
I nordens väna döttrar små,
I sippor hvita, sippor blå,
i furuskogens trakt.

Och hör jag från Sorrentos dal
i söderns natt en näktergal
bland dunkla pinjers skygd,
då minns jag, hur i nordens vår,
när björken i sin knoppning står,
sin enkla visa trasten slår
uti min fosterbygd.

När sunnanvinden smeker varm
Idunas feberheta barm
och vågen suckar matt,
då minns jag dina källors sus,
då minns jag dina älfvars brus,
din sommarafton, lång och ljus,
din norrskenslysta natt.

På guld och pärlor är du arm;
dock gömmer du i mäktig barm
en åder värdefull.

Hell dig, du friska, ädla mærg
i våra höga hälleberg,
du järnmalm, i din svartblå färg
så god som söderns gull!

Vi känna dig från fordomtid.
I fridens värf, i blodig strid
du profvet väl bestått.
På skördens fält till lie böjdt,
till svärd på Rotas ängar höjdt,
din väg framåt du alltid röjt
och alltid mejat godt.

Gud signe dig, mitt fosterland,
och sträcke öfver dig sin hand,
beskyddande som förr!

Och frid och frihet vinne plats,
där fädrens Gud förhärligats
så väl i furstliga palats
som inom kojans dörr.

Din gråa klippkust mer och mer
i fjärran jag försvinna ser.
Farväl, till dess en gång
i blåa östervågors famn
jag med ett jubel utan namn
får vaggas in uti din hamn
vid nordanvindars sång!

Står då en vän på stranden kvar,
som känner mig igen och har
åt mig ett välkomstord,
då lägger jag min vandringsstaf
på stranden af ditt fria haf
och tackar himlen, som mig gaf
ett hem i fjällhög nord.

Vid skandinavernas julfest i Rom.

1873.

—o—

Vid Tiberns som vid Bältens stränder
vi vörda våra släktskapsband,
och vänner äro vi och fränder,
vi ättlingar från nordanland.
På syskontycket med hvarannan
vi kännas öfverallt igen.
Som förr på gången och på pannan
man känner nordens söner än.

Hvarhelst den högste där än ställde
vår vagga och vårt barndomstjäll,
inunder Sveas herravälde,
bland furorna på Nores fjäll,

där Pukajokis böljor svälla,
inunder Danebrogens skygd,
vi äro skandinaver alla,
och norden är vår fosterbygd.

Bland oss hvem bar en plåga ensamt?
Blir den ej allas innan kort?
Vårt ättartal är ju gemensamt;
vi ha ej mitt och ditt, men vårt.
Hvad stort, hvad ypperst norden äger,
bär nordens anletsdrag och färg.
Tegnér var släkt med Oehlenschläger
och Tidemand med Runeberg.

Af samma kärlek städs vi lifvats
för ljus och frihet, lag och rätt.
Visst ha vi några gånger kifvats —
bland syskon händer det ju lätt —
men tvist blef bilagd, fred blef sluten,
och fastare med hvarje stund

har troheten beseglat knuten
af brödrakarlekens förbund.

Oss skilde vågorna och fjällen,
men gränsen, afståndet försvann;
utöfver hafven, genom hällen,
vi gå med ånga till hvarann.
Förr bröst mot bröst i stridens våda
vi pröfvat svärdens utan skräck.
Nu stå vi rygg mot rygg och skåda
kring jordens fyra väderstreck.

Re'n är den sköna festen inne,
den skönaste, som året har,
då världsförsonarns dyra minne
högtidlighålles af enhvar.
Ett högt, ett heligt hosianna
går ut från kristenhetens land.
Med österns vise låt oss stanna
tillbedjande vid krubbans rand.

Hvad är det som vårt hjärta saknar,
som stänker på vår kind en tår?
Det är ett minne blott som vaknar,
ett litet ett från lifvets vår.
Står än i furulundens sköte
den enkla hyddan kvar som förr,
där kärlek hälsade vårt möte
med öppna armar, öppen dörr?

Hur väl vi minnas festgemaket
uti det faderliga hus,
och glädjen, som stod högt i taket,
då julen tände sina ljus!
En moder satt i barnaringen,
så huld, så outsägligt kär.
Vid hennes delning glömdes ingen,
och ingen drog en nitvinst där.

Hell er, I dyra barndomsminnen,
blåögda små förgät-mig-ej!

I ädla, kärleksfulla sinnen
er oskuldsglans förbleknar ej.
Med färger lefvande och friska
I blomstren än i lifvets höst,
och så som morgonvindar hviska,
så hviskar i vår själ er röst.

Dock, står ej än, som förr det brukat
där hemma, här på klassisk jord,
af omsorgsfulla händer dukadt,
på nordiskt vis vårt julebord
med fisken, gröten och krokanen?
Och se, i all sin jättelängd
vår barndomsvän, den kära granen
med julljus och konfekt i mängd!

Och sänger ha vi, själafrändskap
varm, trofast, som den finns i nord,
och fosterbrödraskap och vänskap,
som ej består i blotta ord.

Så låt oss stundens glädje njuta
förr'n plötsligt han oss öfverger,
förrän det heter: låt oss sluta!
och våra julljus brunnit ner.

Och, dansk och norrman, svensk och finne,
som änglar på vårt vandringslopp
oss följer ett gemensamt minne,
oss lifvar ett gemensamt hopp.
Med en förstulen tår på kinden
mot nordens stjärna minnet ser;
men hoppet gör med sunnanvinden
ett extra tåg dit upp och ler.

Den gamle karolinen.

Se den gamle karolinen,
martialisk än i minen,
som han förr i ledet stod
vid det ryska nappataget!
Säkert ifrån Narvaslaget
täljer han en episod.

Liten pilt förundrad lyssnar,
ville väl, då gubben tystnar,
höra sagan än en gång
om kung Karl, »den unga hjälte»,
hur han drog sitt svärd ur bälte,
prisad högt i skaldens sång.

Det är eld i gubbens öga;
årens börda tynger föga
hjässan, fastän silfverhvit.
Gamla hjältestammen värdig,
än till fejd han synes färdig
mot båd' turk och moskovit.

På den höga krigarpannan
sårens runor om hvarannan
vittna, att han varit med
i de väldiga attacker,
när mot ryssar och kosacker
svenska lejonhären stred.

Boken med de blanka knäppen
ligger öppen, öfver läppen
morgonbönen stigit varm.
Bibeln och sin gamla värja,
se där hvad han lyckats bärga
undan krigets vilda larm!

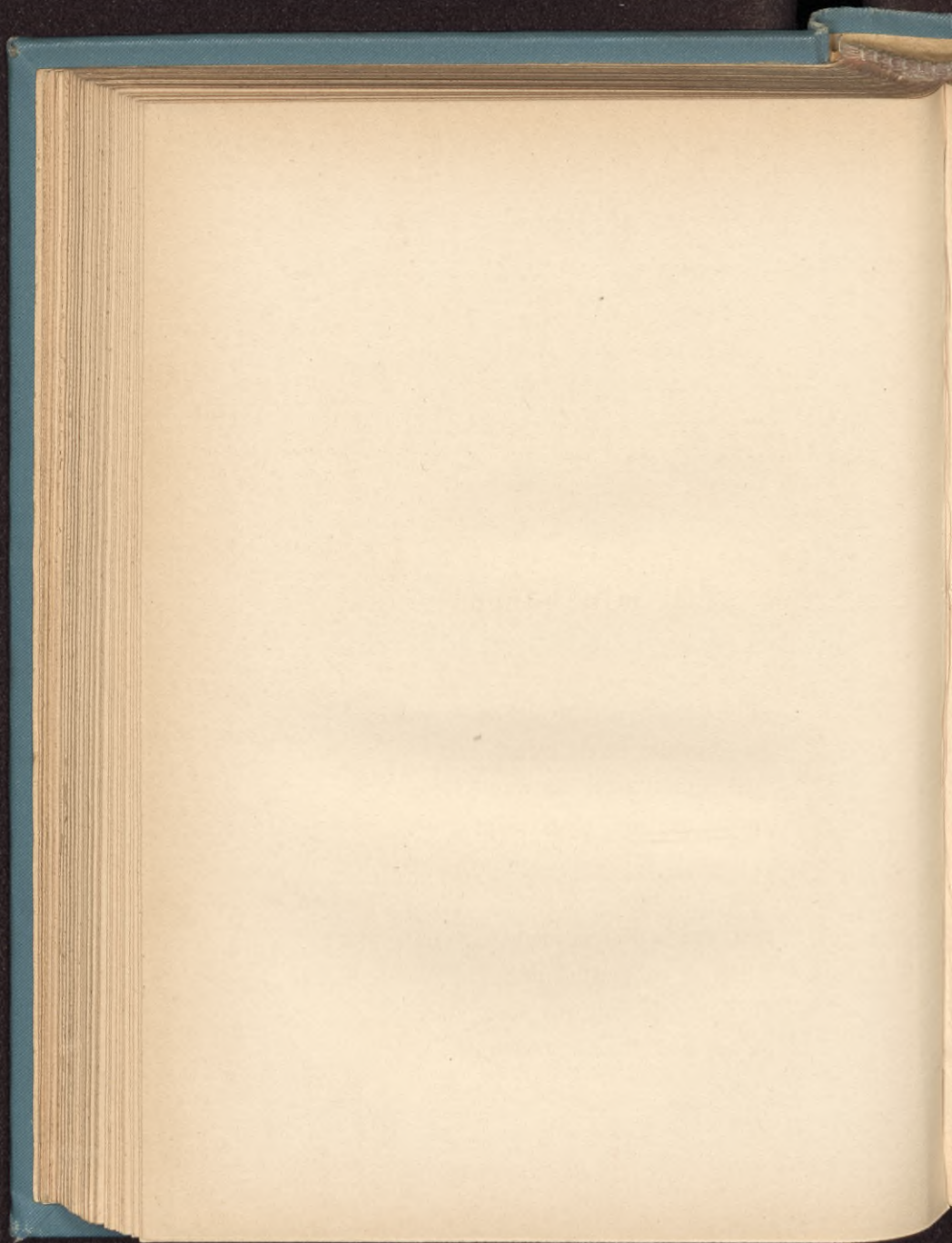
Ringa stugan är hans egen,
och han odlar själf den tege,
som sin äring honom ger.
Lugn i livets aftontimma,
ser han västersolens strimma
blekna, slockna mer och mer.

Lyssna, unga vän, till sagan
om ett folk, som utan klagan
för sitt land, sin konung stred.
Kom ihåg de ord han sade,
veteranen, han som hade
stått i Karl den tolfte led:

»Kommer ovän då att jaga
i vårt land och trotsigt draga
kring dess kust sin jägarked,
minns hur krigaren af norden
blöder, dör för fosterjorden —
och gör du så med!»

DIKTER AF BLANDADT INNEHÅLL.

Till min harpa.

Dyra skatt, mig öfverlämnad, ämnad
att förmildra lifvets tvång,
stilla andakt blott dig röre! Høre
endast hon min blyga sång!

Ack, när hjärtat genombåras, såras
bittert af en svekfull tid,
du min själs förtrogna vare, svare
du en kvalfull suck med frid!

Ur de tunga jordebanden anden
redan mången salig gång
du mot ljusets höga syfte lyfte,
sköna, andaktsfulla sång!

När, att sig i Gud förena, rena,
emot stjärnors blåa sal
andaktsångens toner stiga, tiga
jordelivets alla kval.

Ack, när livets afton skymmer, rymmer
allt hvad tiden skönast har.
Af det goda blott och sanna stanna
himlarena minnen kvar.

Därföre, I sångens stunder, under
hvilka själen mer och mer
renar sig i ljusets källa, sälla,
aldrig skall jag ångra er.

O, så klinga, helga harpa! Skarpa
springe dina strängars ljud,
tills jag får med helgad tunga sjunga
skönare ditt lof, o Gud!

Tills jag får bland Edens palmer psalmer
stämma upp med helig fröjd,
får bland änglars myriader, Fader,
skåda dig i himlars höjd.

Nvårssång.

En afsatt konung lik, som stiger
för trappan ned ifrån sin tron,
men, förr'n han fällt sin spira, viger
till efterträdare sin son, —

Så har det gamla året flyktat;
dess sol är släckt, dess välde slut;
sitt lopp kring tidens ur det lyktat,
dess sista tofslag klingat ut.

Och åter uppdrar mästarhanden,
det stora verket, som skall gå,
tills på en vink af härskaranden
ej längre tidens pulsar slå.

Med sluten hjälmhatt till vårt möte
den unge tronarfvingen går.
O, säg, hvad bär du i ditt sköte,
du nya, obekanta år?

Skall du oss bringa sorg och smärta
och slita dyra kärleksband?
Gud är dock större än vårt hjärta;
hans kalk vi tage ur din hand.

Hvadhelst du bringar: smärta, glädje,
var oss välkommet på hans bud,
till hvilkens nåd vi ödmjukt vädje
i glädjens som i sorgens skrud.

Kanske förr'n du i hamnen hastat,
en somnad våg från tidens haf,
har aftonsolen redan kastat
sin bleka strimma på vår graf.

Du världens Gud, du lifvets Fader,
som stödt på världarna din fot,
från dina solars myriader
se neder till vår stoftvärlds klot!

Vårt lif är som en mull, en aska,
den fältets vindar lätt förströ.
Låt ej ditt bud oss öfverraska
förr'n i ditt namn vi lärt att dö!

Omhägn, Herre, och beskydda
vår öfverhet, vårt fosterland!
Sträck öfver kungaborg och hydda
välsignande din fadershand!

Låt, Jesu, oss ditt bistånd spörja!
Upptag oss i din kärleksfamn!
Hvad i ditt dyra namn vi börja,
låt oss fullborda i ditt namn!

Vi af oss själfva intet mäkta;
igenom dig vi allt förmå.
Utaf din starkhets sköld betäckta
vi oförskräckt till målet gå.

För dem, som i din vingård tjäna,
gör såningsverket lätt och kärt!
Ack, värdes lära lärarena,
du som i templet själf har lärt!

Åt dem, som sökande sig närma
till nådens öfverfulla hus,
gif värma af ditt hjärtas värma,
gif ljus utaf ditt ögas ljus!

Till ödemarkens hårda träde,
o, sänd din himmels arlaregn,
att salighetens dyra säde
må grönska i din allmakts hägn.

Ske, Herre, ibland oss din vilja!
Gif oss din sannings ljus alltmer;
att ingen tvedräkt dem må skilja,
som samlats under ditt banér!

Din kyrka skydda och bevara
dess ädla, rena ursprungsform.
Dess fasta hörnsten själf försvara
mot tidehvarfvens anfallsstorm!

Din kyrka, helig, *en*, allmänlig,
allmänlig enhet äskar ju.
Din bild blef där oigenkännlig
om brödrabandet slets itu.

Dess byggnad, rest på klippegrunden,
förenar troget sten vid sten.
Men spiran, som mot himlarunden
orubbligt pekar, är blott *en*.

Ditt namn är på vår vädjobana
vårt fältrop, och vid vägens slut
vårt äretecken, när din fana
kring jorden segrande slås ut.

Då skall allt folk med enig tunga
lofprisa dig, treenigt stor,
och helig, helig, helig sjunga
i tusenstämmig jubelkor.

Julen på landet.

De klara julljus brunnit neder
i slott och koja länge se'n,
och redan nyårssolen breder
från klarnad himlarymd sitt sken.
Med österlandets vise männer
vårt knä vid krubbans rand vi böjt,
med Simeon bland fromma vänner
vår lofsång vi i templet höjt.

Hur friskt är lifvet dock i norden!
Med bjällerklang ett festtåg kör
på vintergatan öfver fjorden
med vintergatan ofvanför.

Emellan drifvans murar släden
till hälften stundom sig begrof.
Det knarrade inunder meden,
det gnistrade kring järnskodd hof.

Och strålände i morgonstunden
det ljusuppfyllda templet stod
och lyfte emot himlarunden
korstecknets glänsande klenod.
Ett högstämmt hosianna höjdes
därinnanför till orgelns ljud,
och alla knän med andakt böjdes
vid *helig, helig, helig Gud!*

Hvar finns ett land, där kyrkan firar
en julfest skön som här i nord,
där Saronsliljans stängel spirar
så frisk som i vår fosterjord?
Ur vatturika himmelskällan
ha våra fäder druckit mærg.

Den källan flödar än emellan
de furukrönte svenska berg.

I mörkrets armar invid polen
naturen halfdöd låg och skalf;
men lifvet återkom med solen,
som vände om på fästets hvalf.
I Jesusbarnets födslotimma
sin spira ljuset återtog,
och mörkret, lik en skingrad dimma,
i kaos' famn sig undandrog.

Ej blott utöfver lifvets höjder
sitt ljus Betlehemsstjärnan spred;
det tändes lif, det växte fröjder
hvar hennes kärleksblick såg ned.
Till nödens barn i halmtäckte koja
hon budskap bar om tröst och nåd,
och mindre tung blef sorgens boja,
och ljusare blef himlens råd.

Nu, då all världen fröjdas Herran,
och glädjen sitter än som gäst
bland vänner, som från när och fjärran
församlat sig till julens fest,
när rikedomens sina gåfvor
med fulla händer delat ut,
månn' kärlek gömde några håfvor
åt dem som ofta glömts förut?

Bland trädens nakna grenar sitter
den fjäderprydda sångarhär.
Se, hvilket lif! Hör, hvilket kvitter!
Det är som rådde julfröjd där.
Det röjs en klagan ej i tonen,
af intet missljud sången störs,
som stiger jublande mot tronen,
där kreaturens suckan hörs.

Och natthärberge ger dem skogen;
där ha de husrum fritt och hem,

och någon kärfve har väl logen
till julkost i förvar åt dem.
Och säkert någon julföräring
de stumma tjänarena få,
de tröttade, som finna näring
i krubbans famn bland hö och strå.

Martin Luther.

I tyst begrundning satt den fromme munken
i klostercellens dystra enslighet.
I bibelordets läsning djupt försjunken,
han ej blott läser, han rannsakar det.
Där ligga harm och glädje om hvarannan
i denna blick mot bokens sidor sänkt.
Ett åskmoln blixtrar på den breda pannan.
Det Martin Luther är och ingen annan,
Guds sändebud, åt mänskligheten skänkt.

Men vid en kedja, fäst i klostermuren,
den helga boken framför honom låg,
en himmelsk skänk till jordens släkter buren,
i henne nu en skrinlagd skatt han såg.
Men Ordet skall bli fritt och löst den kedja,
som fjättrat det i mörka klosterhvalf.
På eget tungomål skall hjärtat bedja,
till fadern barnet utan tolk skall vädja,
och kärlek andas fritt, där fruktan skalf.

Han springer opp, han spränger klosterbommen,
han kan ej andas cellens unkna luft;
han kan ej stanna i den helgedomen,
där vantro bor och svek och oförnuft.
Är det i biktstoln endast och i kloster
som syndernas förlåtelse man får,
där hessa munkar skråla *pater noster*
och krämarligen månglar ut sitt plåster
för svidande och djupa samvetssår?

Skall inom lås och bom det ordet fjättras,
som himmelsk vishet talade och skref?
Med kroppens späkning kan en själ förbättras?
Kan himlen köpas genom aflatsbref?
Så frågar han, och frågar så med rätta
med ögat emot soluppgången vändt.
Är det Guds vilja, att det sker allt detta?
Skall under skäppan man det ljuset sätta,
som blef till mänsklighetens ledning tändt?

Nej! Han drog ut, den ädle reformatorn,
till striden kallad af Guds egen röst.
Mot vatikanens blix, mot imperatorn
han blottar lugn ett obeväpnadt bröst.
Nej, obeväpnadt ej! Med trones pansar,
med ordets skarpa svärd, förutan sorg
han går åstad mot bilor, bål och lansar.
I fjärran skymta väl martyrs kransar;
men Gud var honom själf »en väldig borg».

Ja, Herren själf stod mäktig vid hans sida,
hvarhelst i stridens eld han vågat sig.
»Här står jag ensam, allt beredd att lida.
Jag kan ej annat — Gud må hjälpa mig!»
Så föll hans tal, när inför öfvermakten,
den mäktigaste själf, han trädde fram.
Han trotsar svärd, han spränger kejsarvakten,
och när omsider slöts den sista akten,
var segern hans och mörkret bragt på skam.

Se'n dess ha sekler flytt; men Kristi kyrka
nu hvilar *lultrad* på sin klippas grund,
och fria skaror vandra dit att dyrka
den sanne Guden uti tryggt förbund.
En runohäll, ur dess granitfot skuren,
är där till reformatorns minne rest.
Och bibeln, fritt till alla länder buren,
ej mer som fordom fäst vid klostermuren,
på jordens skilda tungomål blir läst.

Men Roma, stolta världsbehärskarinnan,
som med sitt svärd för folken lagar skref,
det dröjde länge, alltför länge, innan
dess port för ljusets strålar öppnad blef.
Ty vaticanen än och Peterskyrkan,
två goda grannar, sändes väl ihop.
På enighetens grundval växer styrkan;
men hvarje afgud faller med sin dyrkan,
och allt blir renadt uti ljusets dop.

Och kriget hade slungat sina bränder
mot Roma — död och fasa breddes ut.
För bomber, slungade af oväns händer,
de fasta murar remnade till slut.
Då, lik en dufva, som från molnens ringar
en vårlig morgonstund i stilla färd
med fridens oljekvist till jorden svingar
och slutligt sänker solbeglänsta vingar
uppå en hjältes segerrika svärd,

och bärs på det in i ett skyddadt näste, —
så uti Romas sköte bibeln kom. *

Och dufvan triffdes, byggde sig ett näste,
en evangelisk, fridfull helgedom.

Väl ryker det ur vatikanens krater,
men glödens kraft har minskats däruti.

I klostergången suckar mången pater
och klagar sörjande med sin konfrater,
att forna storhetstiden är förbi.

Ty Kristi helga kyrka skall ej vackla;
det är ett hälleberg hon hvilar på.

Må folken, lysta utaf ljusets fackla,
i rika skaror mot dess höjder gå!

Ja, må den dagen snart i öster randas,
då alla släkter falla ned i bön

vid korsets fot, och alla röster blandas
till Lammets lof, och ingen tvedräkt andas
uppå en jord som himlens förgård skön!

* Syftar på det evangeliska missionsarbetet efter kriget
1870.

Den gamle nattvåkaren.

Sann händelse från författarinnans hem.

—o—

Augustimånen blickar mild
från molnfri himmel ner
till jorden, där dess spegelbild
i källans sköte ler.

Allt är så stilla, är så tyst;
hvar dörr till natten stängs.
Till sömns, af aftonvinden kysst,
hvar blomma gått till sängs.

Ej hörs en enslig fågels drill
i nordens svala höst.
Det är som stode hjärtat still
uti naturens bröst.

Re'n dagakarlen gått till ro,
af arbetsmödan trött.
I nattens vallmostänkta bo
all världen sofver sött.

Ej muntra syrsans giga rörs
bland fältets mogna korn.
I nattens stillhet endast hörs
den gamle väktarns horn.

Uti sin ringhet väl till mods,
han fann sin lott ej hård
att, värnlös själf, om andras gods
i natten hålla vård.

I vinterstorm, i snö och regn,
i mörker och i frost
han vandrat utan rast och hägn
orubblig på sin post.

Så höll han ut i långa år,
väl lutad men ej trött,
fast sjutti vintrar i hans hår
sin rimfrost redan strött.

Men medan så den gamle gick
sin rund i nattens frid,
det upprann för hans inre blick
en morgonstjärna blid.

Det sägs, man hörde mången gång
hans brutna stämmas ljud,
som steg, en stilla andakts sång,
i natten upp till Gud.

Men hvad den gamles öga såg
af ljusets härlighet,
där knäböjd han i mörkret låg,
blott börens ängel vet.

Mot evighetens öppna hamn
en tidsvåg åter flyr.
Re'n ur augustinattens famn
septemberdagen gryr.

Då vaknar lifvet småningom
och rörs och morgnar sig.
Men väktarn vänder mer ej om
från nattlig vakas stig.

Omsider sågs den gamle dock
och hornet strax bredvid; —
men öfver slutna ögonlock
låg evighetens frid.

Det var en syn som få så skön;
han låg med böjda knän.
Med händer knäppta hop till bön
han hade somnat hän.

Men i en enkel minnessång
om honom vare sagdt:
det var den allra första gång
han somnat från sin vakt.

Världsmarknaden.

Det känns så tungt att ensam gå
kring världens marknadstorg,
där skiljemyntet heter svek
och varulagret sorg.
Man säljer kärlek där för guld
och vänskap efter vikt.
Helt oförsynt man köpslår där
om ära och om plikt.

Där prångla usla köpmän bort
sitt lurendrejarkram.
Med falska mått man mäter där;
det bringar ingen skam.

Du unga kvinna, gå ej dit!
Jag varnar dig, vänd om!
Du yngling, obeväpnad ej
till tummelplatsen kom!

Jag såg en flicka, som gick dit
glad och förhoppningsfull,
att finna hvad hon önskat bäst,
ett hjärta utaf gull.
Men sedan köpet uppgjordt var,
hon såg på närmre håll,
hvad hon ej hade märkt förut —
det hade falsk kontroll.

Jag såg en yngling se'n, han kom
från modershemmet dit,
att tjäna sig en ringa skärf
för alstret af sin flit.
Men förr'n han visste ordet af,
förr'n han det anat minst,

han stod bestulen uppå allt.
Det var hans marknadsvinst.

Jag såg i kraftens bästa tid
en man med ädelt skick;
utöfver mängden liksom stadd
på upptäckt flög hans blick.
Han hade möte satt förut
med några vänner här;
men hur han spejade, det fanns
ej någon enda där.

Jag såg en gubbe mot sin staf
nedlutad, trött och grå,
han tycktes söka — ingenting;
han stod blott och såg på.
Ett löje lekte kring hans mun,
af ömkan log hans blick.
Han var den ende, som förnöjd
från marknadsplatsen gick.

En ökenbild.

Långsamt genom ödemarken karavanen skrider fram,
mörka män, turbanbeklädda ättlingar af Abraham.
Liksom fordom deras fäder, lefva de ännu i tält,
flyttande med sina hjordar kring de torra betesfält.

En gång Sabas rika drottning väg igenom öken tog,
när med guld och ädla smycken till kung Salomo hon drog,
drog med bördor, tåligt burna af kamelen, »ökens skepp»,
som med trötta fötter plöjde Asiens förbrända stäpp.

Om ej mer med gyllne häfvor, med klenodier i mängd,
såsom fordom karavanen tågar genom öknens längd.
Mången kostbar handelsvara, kryddor utaf ädelt slag
Orientens söner bringa Europa än i dag.

Färdas någon gång en främling öfver de förbrända fält,
skydd och gästfrihet han njuter inom beduinens tält,
tills han, öfver gränsen hunnen af det hägnande gebiet,
plötsligt ser sig efterjagad af en rånande bandit.

Nu är andaktstimmen inne. Genast böjas allas knän,
och hvart anlete sig vänder skyldigast mot öster hän.
»Gud är Gud och ingen annan, Muhammed är hans profet»,
så till Allah stiger bönen uti öknens ödslighet.

»Gud är Gud och ingen annan». Du har rätt, muhammedan!
Men den ende Gudens kunskap lärde dig ej alkoran.
Vore blott så from din andakt, som ditt knäfall punktligt är,
mycket hade vi att lära af Arabiens resenär.

Samums heta ande blåser, tornar öknens sandhaf opp.
Lyckligt, om det ej begrafver karavanens hela tropp!
Luften som ett eldhaf glöder; blodröd ifrån fästets rund
solen skjuter sina pilar öfver den förbrända grund.

Människor och djur försmäkta, dignande af febertörst.
Stundom är dock räddning nära, när som faran synes störst.
Kanske höjer sig i fjärran snart en grönskande oas,
bjuder svalka emot hettan, hägnad emot stormens ras.

Lyckliga vi må väl prisa resenärerna till slut,
när de efter ökenfärden få omsider hvila ut
vid en palmbeskuggad källa på en lugn och vänlig strand,
och med utsikt öfver hafvet emot soluppgångens land.

Sotargossens visa.

—o—

Jag är en sotargosse jag,
så fattig och så ringa.
För mina svarta anletsdrag
de skrämde barnen springa.
Dock gör jag aldrig dem förfång.
Från sotig hård jag styr min gång
och stämmer upp min gälla sång
i svarta skorstenspipan.

Jag är en sotargosse jag;
dock må jag icke knota,
fast jag hvar endaste Guds dag
får sota, bara sota.

Med frusna fingrar, frusna tår
om vintern jag som oftast går;
men svettas jag tillräckligt får
i varma skorstenspipan.

Jag är en sotargosse jag.
Nog vet jag hvad det gäller
att bannor få och stundom slag
af elaka gesäller.
Dock får jag också, det är sant,
ibland en liten kopparslant,
när jag gjort riktigt fint och grant
i långa skorstenspipan.

Jag är en sotargosse jag,
men vet jag rätt mig skicka,
kan också jag bli karl en dag
med mästarbref på ficka.
Med viska och med skrapa då
jag slipper såsom nu att gå

och svarta stegen klättra på
i trånga skorstenspipan.

Jag är en sotargosse jag.
Bland tjänstmän hela raden
jag är dock utan undantag
den högsta här i staden.
Ty hvem är hög som sotar-Matts,
när öfver kojor och palats
jag skådar ned ifrån min plats
i höga skorstenspipan.

Kapellruinen.

Karl och Emma voro båda
vackra tvillingbarn att skåda;
mörka lockar hade gossen,
flickan var en täck blondin.

»Hör du, Emma», brodern sade
och sin hand i systemns lade,
»låt oss springa öfver mossen
bortåt till kapellruin!»

Honom med sin klara stämma
svarade den lilla Emma:
»Minns du icke, Karl, att mamma
sist i går oss det förbjöd?»

Murarna, förfärligt gamla,
hota hvarje dag att ramla.
Vore vi där i detsamma,
blefve det vår säkra död.

Hellre gå vi då till parken.
På den vackra, gröna marken
låt oss leka hög och dufva;
du är höken, dufvan jag.»

Sagdt. Till parken nu med ifver
syskonparet sig begifver.
På en vacker blomstertufva,
där är lilla dufvans slag.

Men den djärfve höken fäste
högre upp sitt röfvarnäste,
älskar att i höjden vistas,
söker icke dældens ro.

På en klippas topp vid bäcken
skuggad utaf hagtornshäcken,
som i blinken undankvistas,
väljer han förnöjd sitt bo.

Hur den glada leken flyger!
Hur den rädda dufvan smyger
öfver tufvor, uppför backar
för att undfly hökens klor!

Stundom, som du lätt begriper,
höken den förföljda kniper.
Svetten ifrån pannan lackar,
men i hjärtat glädjen bor.

Hvilket dunder! »Var det åskan?»
ropar dufvan och i brådskan
rakt i hökens armar springer
med förfärad blick och min.

Höken flyger uppför backen,
skuggar ögat, höjd på klacken,
pekar se'n med lyftadt finger
bortåt mot kapellruin.

Men ruinen finns ej mera!
Fåfångt blicka bäggedera —
gamla, lutande kapellet
står ej mera där det stått!

Murarna, de sekelgamla,
som i årtal hotat ramla,
synas icke mer — i stället
ses en grushög blott.

Den gamla tjänarinnan.

Vid en bazar till förmån för ett hem för ålderstigna
tjänarinnor 1883.

—o—

Säg, hvem är hon, denna arma kvinna
grånad, lutad mot sin vandringsstaf?
Hvem hon är? — en åldrig tjänarinna,
hemlös, stapplande emot sin graf.
Där hon nu med halfsläckt öga skrider
som en skugga af hvad förr hon var,
där hon klagar eller tåligt lider,
från sin lefnads hädanflydda tider
hvilka minnen äger hon väl kvar?

Kanske var det hon, som vänligt redde
hvilans läger, där du ostörd sof,
eller hon, som omsorgsfullt beredde
festmåltiden, där du skördat lof;
kanske hon, som till dess dagen grydde
(en slafvinna uti modets tjänst),
medan sömnen hennes ögon flydde,
flitigt på den praktkostymen sydde,
hvarmed du i balsalongen glänst.

Eller var det kanske hon, som trägen
satt vid vaggans rand hos dina små;
hon, som ledt de första rädda stegen
af den späde, som begynte gå.
Där hon nu i skymningen ses famla
vid sin krycka invid banans slut,
se'n hvart jordiskt stöd hon re'n sett ramla,
o, hvem leder nu den trötta gamla
till ett vänligt hem att hvila ut?

Hem — hur löftesrikt det ordet bjuder
hägn och hvila efter sträfsamt lif,
vesperklockan lik, som fridfullt ljuder,
sedan dagen slutat af sitt kif.

Mer och mer till solnedgång det skymmer
i den gamlas kulna vinterkväll.

Innan än den sista strålen rymmer,
må hon, fri från lefvernets bekymmer,
hamna glad inom ett tryggadt tjäll!

Vi ha skuld till våra tjänarinnor,
skuld till dem har både du och jag.

Låt oss därför, nordens män och kvinnor,
söka afbetala den i dag!

Fordringsropen kring vårt land gjort runden.
Tusen ekon ha besvarat dem.

Låt oss då, om ock i elfte stunden
med förenad styrka lägga grunden
till *den gamla tjänarinnans hem!*

Vårvisa.

Re'n jorden kastat sin snödräkt af.
Kring land och haf
de ljumma, värliga vindar susa,
och bäckar svälla, och källor brusa;
naturen gått ur sin vintergraf.

I blåa rymden hör, lärkan slår:
nu är det vår!
Och orren spelar i mörka tallen,
och sågen stampar vid vattenfallen
och silfverpärlor kring marken sår.

Tätt vid den åldriga stugans vägg
där står en hägg.
Hvad lif, hvad kvitter uti dess sköte!
Där hålla fåglarna kärleksmöte
och bygga näste och lägga ägg.

Där vintern bredde sin bårduk nyss,
vid solens kyss
blåögda sippor ur mulden titta;
gullgula vifvor på tufvan sitta,
och göken ropar, och vinden lyss.

Men bonden plöjer sin ärfda teg,
på mödans väg
med flit och arbete väl förtrogen,
och tänker så, där han går vid plogen
med glädttig håg fast med trötta steg:

Med svett och möda i jordens mull
förtröstansfull
jag lägger neder mitt korn och tänker,
att Gud som hittills nog musten skänker
åt ax, som mogna i solens gull.

Men kommer året med missväxt svår,
om haglet slår
min gröda ner och mitt hopp förhärjar,
jag tänka vill, fast jag föga bärgar:
Det blir väl bättre till nästa år.

En höstbild.

De fagra blomstersängar
re'n afklädt all sin prakt;
på åkrar och på ängar
sin spira hösten lagt.
Snart årets vackra gröda
i ladorna är förd
och lönad odlarns möda
med rik och ädel skörd.

Då går den unga dottern
med räfsan i sin hand
att samla hvad vid slåttern
blef spilldt på åkerns rand.

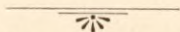
Hon är så glad i hägen,
där sjungande hon går,
att »far» så lyckligt rågen
fick bärgad in i år.

Helt visst hon gifmild lämnar
på fältet något strå,
som hon till föda ämnar
åt fåglarna, de små,
som ingen omsorg nära,
som, fast de icke så,
fastän de icke skära,
ändock sin nödtorft få.

Och åter kornet myllas
i jordens sköte ner,
och åter axen fyllas
af den som växten ger.
Å nyo blomstersängen
i sommarfägring står,

tills åter öfver ängen
den skärpta lien går.

De vinterliga dagar
förutan oro möt,
ty vintern, hur du klagar,
bär våren i sitt sköt.
Hvar årstid prof oss visar
af Skaparns makt och nåd,
och all naturen prisar
Hans kärleksfulla råd.

En vinterbild.

—o—

Skön med sina rosor alla
är den blida sommardag.
Vintern ock, den stränga kalla,
har desslikes sitt behag.
Följd af friska nordanväder,
hvar han framgår allvarsam,
skogen, lundarna han kläder
uti silfverfiligram.

Fladdra inga svällda segel
öfver vågens yta mer,
på den frusna vattenspegel
dock ett rörligt lif du ser.

Där med hälsans ros på kinden,
med bevingad, stålskodd fot
glada barn i kapp med vinden
sväfva ömsom med och mot.

Se, hur fjärilslätt de svinga
under tusen yra spratt.
Hör, hur hjärtegladt de klinga
deras ungdomsfriska skratt.
Unga, lefnadsglada skara,
svekfyllt är det djupa haf.
Ofta under lekens fara
öppnar det en plötslig graf.

Hvilken väldig jättedrifva
vintervinden i sitt lopp
öfver vikens frusna skifva
invid stranden murat opp!
Snart af trägna händer formad,
gubbgestalten reser sig;

han skall falla snart, bestormad
af ett häftigt snöbollskrig.

Men små fåglarna, som gunga
på den frostbeklädda gren,
hur de jubla, hur de sjunga
uti vintersolens sken!
Brödbekymmer dem ej tära,
ingen sorg för hus och hem.
Unga vänner, låt oss lära
lifvets högsta konst af dem, —

Konsten att ej dårlikt sörja
för den morgon, som ej grytt,
ej med oro dagen börja,
icke klaga när den flytt!
Att med ringa håfvor fröjdas,
hoppas där man intet vet,
vänner, det är den förnöjdas,
det är sångarns hemlighet.

Fågelkonsert.

Örnen.

Hit uppåt vill jag. Starka vingar bära
den djärfve forskarn öfver jordens grus.
Af himlens luft vill jag min ande nära,
vill bada vingarna i solens ljus.
En evig eld i mina ådror brinner,
en eld, som ej här nere svalka får.
För ringa är mig jorden, och jag känner
med namnlöst kval, att jag ej solen når.

O, hvadan denna eld, som mäktigt flammar,
af dunkla makter kanske upptänd blott
att lampan lik i grafvens mörka kammar
belysa dödlighetens dystra lott.

Dock skall min längtan evigt uppåt sträfvä,
och om jag svindlar ifrån fästets loft,
en häpen värld skall se det och skall bäfva
att röra vingen, om än bränd till stoft.

Du glada hop, som uti lundens gömma
om kärlek sjunger och om livvets fröjd,
o, kunde anderikets rymd jag glömma,
som du jag satt i skuggans frid förnöjd.
Men ack, af ingen jordisk fjättra bunden
sin flykt min längtan ofvan gruset styr
lik flamman, som på vigda altarrunden
sitt offer kysser och mot himlen flyr.

Lärkan.

Är fästet ej härligt? Är solen ej skön?
Är jordens yta ej grön?
Hvad mer! Om jag aldrig himlen når,
dess glans jag dock njuta får.

Jag söker ej lyckan i forskningars tal,
ej glädjen i praktklädd sal.
Mitt hem är naturen och fästet mitt tak,
den gröna äng mitt gemak.

Jag badar min vinge i morgonens sken,
jag gungar på björkens gren.
Mitt lif var ett strängspel, som städse ljud,
en slutad hymn blir min död.

Dufvan.

Jag är lycklig och nöjd
i mitt skuggrika bo.
Där om kärlek och tro
och om älskandes fröjd
får jag kuttra i lundarnas ro.

Intet fåvitskt begär
efter ära och namn
störer sällheten här
i min fridlysta hamn,
ty min värld är den älskades famn.

Men när stundom han far
öfver böljornas skum
och mot blånande rum
bortom skyarna drar,
se, då sitter jag sorgsen och stum,

Tills han vänder förnöjd
från den strålände höjd
till sin längtande vän,
och jag hvilar igen
vid hans klappande hjärta med fröjd.

Näktergalen.

När tystnad sig kring nejden breder
och solen sakta sjunker neder
emellan västerns purpurnoln;
när månen silfrar trädens toppar
och aftondaggens pärldroppar
neddugga öfver blomsterskål'n,

Då sjunger jag i lundens gömma
om hjärtats kval, de bittert ömma,
om kärleks sorg, om kärleks fröjd.
Då lyssnar månet såradt hjärta
till sagan om dess egen smärta,
i näktergalens klagan röjd.

Men när på fästet dagen stiger,
min sång, mitt kval, min klagan tiger;
åt natten blott de anförtros.

Ty dagens öga, dagens öra
kan ej den smärta se och höra,
hvaraf ett sångarbröst bebos.

Kör.

På skilda toner
mot ljusets zoner
vi höja sången, så varm, så skön,
till dess vi sjunga
med enig tunga
det starkas seger, det godas lön;
när örnens öga
får i det höga
allt närmre skåda all klarhets sol;
när lärkan svingar
med fria vingar
i blåa rymder från pol till pol;

när dufvans hjärta
förutan smärta
mot vännens klappar i Edens palm,
och näktergalen
i gudasalen
slår ingångstenen till livvets psalm.

Räddningsbåten.

Till en plansch, föreställande några fågel-
ungar flytande i en sko.

—o—

Se på vattnets stråt
hvilken sällsam båt,
utan mast och roder gungar!
Båten är en sko,
och ett fågelbo
göms däri med spåda ungar.

Regn i strömmar föll,
strandens damm ej höll;
flodens framfart intet hämmar.
Redan takets ås
utaf vattnet nås;
dal och höjd det öfversvämmar.

Fågelungar små,
hvem har lärt er så
färdas på den våta stråten?
Hvem från halfdränkt jord
förde er ombord
i den underbara båten?

Han som liljan klär
och all omsorg bär,
han som ingen vill förlora,
sände visst till slut
räddningsbåtar ut
åt de små som åt de stora.

Och uti en blink
liksom på en vink
slöto sig de små tillsammans.
Nu i sällsam slup
öfver vattnets djup
gunga de med lust och gamman.

Tryggad ankarplats
efter god seglats
visst den lilla skaran finner,
går i land så gladt,
när sitt Ararat
lilla räddningsbåten hinner.

Fågelsingarna.

—o—

Hur sorglöst de leka i vassen, de små!
De skära ej upp, och ej heller de så;
den himmelske Fadern förser dem ändå.

Hvi skulle du ängsla dig då, o min själ?
Hvi skulle du glömma, en jordlifvets träl,
för timliga skatter ditt eviga väl?

En aningsfull längtan dem griper till slut.
Från stranden, där sorglöst de dröjde förut,
på växande vingar går luftresan ut.

Från långväga färden de hvila i ro
i palmernas skugga, där bygga de bo
med sång och med kärlek, i endräkt och tro.

Min ande, så må du ock söka en strand,
där hvila du får, i det saliga land,
som vinkar vid synkretsens blånande rand.

En morgon skall gry, om än natten är lång
På fullvuxna vingar du ilar en gång
ditöfver, ditöfver med jublande sång.

I skogen.

Hur härligt att långt ifrån stadslifvets kvalm
få vandra i skymningens timma,
då trasten begynner att sjunga sin psalm
och daggens kristallpärlor glimma
i skogen!

Hvad jublande lust hos den älsklige röjd!
Det är som han ägde ett hjärta,
som ville han sjunga all världen till fröjd
och dämpa med toner all smärta
i skogen.

Och göken han ropar sitt glada: kuku!
God årsväxt det månne betyda;
ty björken och linden ha hunnit rättnu
i ljusgröna dräkten sig pryda
i skogen.

Och vårvinden spelar i furornas topp,
som upp emot molnen sig höja.
Ju närmare himlen de resa sig opp,
dess djupare hjässan. de böja
i skogen.

Men bäcken han dansar med ohejdad fart,
mot hafvet han yrvaken skenar —
det är så den mornade lifskraftens art —
han flyr öfver stockar och stenar
i skogen.

Hvad färgprakt på skogsmattans mjuka emalj,
hvad vällukt från grönskande tufva
af pyrola, vifva och liljekonvalj,
den ljufvaste dock bland de ljuftva
i skogen.

Här kunde jag sitta, tills dagen blef ljus,
och svärma och dikta och drömma.
För fåglarnas sånger, för vindarnas sus
jag kunde all världen förglömma
i skogen.

De känslor af andakt och fromhet och frid,
som ofta i själen få tystna,
då världslifvet manar till möda och strid,
de vakna, om blott du vill lyssna
i skogen.

Det är som du kände dig närmare Gud,
som låge du närmre hans sköte.
I furornas susning, i vindarnas ljud
han likasom går dig till möte
i skogen.

Men redan i västerlid aftonen står
med stjärndiadem på sin panna.
Till stadslifvets vimmel tillbaka jag går.
O, hade jag längre fått stanna
i skogen!

Till en ung flicka
vid hennes konfirmation.

—o—

Som liljor i morgonens tidiga stund
af majdaggens tårar bestänkta,
så stån I i dag omkring altarets rund
i bön och i andakt försänkta.
I hören den trofaste lärarens röst;
i dag vid den älskade Mästarens bröst
I hvilen som fordom Johannes.

I dag är de heliga löftenas dag.
Trolofningens högtid är inne.
Det råder i dag i ert älskande lag
ett hjärta, en själ och ett sinne,

ett hjärta, som söker hos Jesus sin fröjd,
en själ, som till honom i kärlek är böjd
och troget vill gömma hans minne.

O, kom då att undfå i kalken hans blod,
hans dyra lekamen i brödet.
Att styrka i striden ditt sviktande mod,
kom ofta igen, som han bjöd det!
De älskade barnen han kallar till sig:
»I alle, som törsten, o kommen till mig!
Jag vill vederkvicka er alle.»

Hur sällt att mot jordlifvets stormar och gny
vid korset få äga ett fäste,
dit själen med hopp och förtröstan kan fly
likt dufvan, som känner sitt näste,
att äga en fridlyst, en skyddande hamn,
en öppen och kärleksfull frälsarefamn,
dit världshafvets böljor ej hinna!

Så framträd till altarets heliga rund
det viktiga löftet att gifva,
att trogen i kärlekens dyra förbund
i lifvet och döden förblifva.

Men bed, att han själf ger dig styrka därtill.
Din kraft är blott svaghet, om han icke vill
förläna dig styrka till seger.

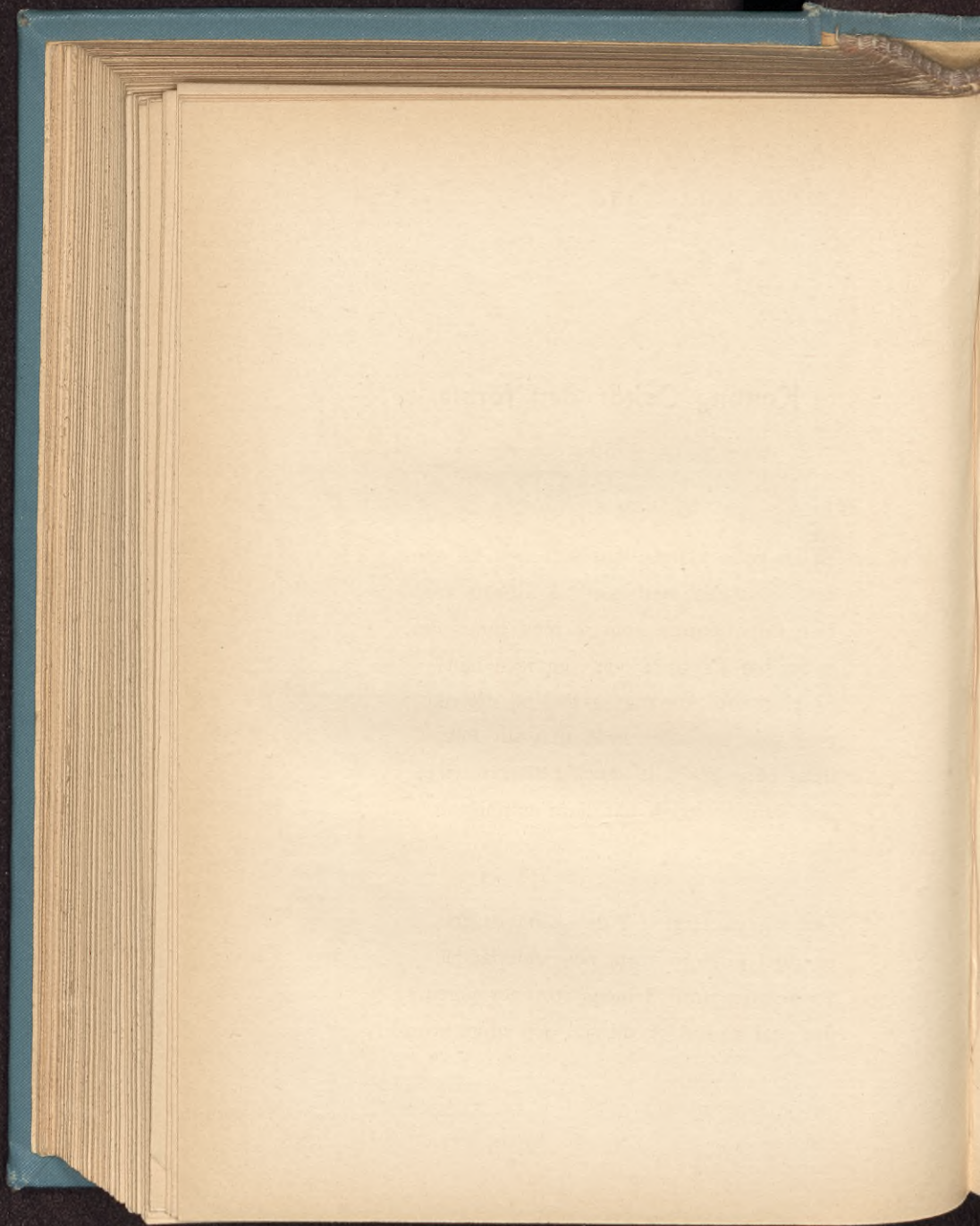

WINTERVILLE
THE
TANKS TO INDEX THE EXPLOSION

MINNESSÅNGER

OCH

TANKAR PÅ DÖDEN OCH EVIGHETEN.

Konung Oskar den förste.

1859.

Den gode kungen har lagt ned sin spira,
den spira han med bördens arfsrätt vann.
Den minneskrans, som vi med tårar vira,
hvem har förtjänat den, om icke han?
Ej blott som konung saknad af sitt rike,
men som en fader sörjd utaf sitt folk,
ifrån hans graf allt smicker fjärran vike,
och sanning blifve här hans minnestolk.

Det låg en färgton i de sköna dragen,
en ädel färgton, varm och söderländsk.
En telning ifrån Seinens stränder tagen,
hur blef han dock till själ och sinne svensk!

Hans barndom föll inom det tidehvarvet,
som skänkte kronor bort åt nye män;
för honom var dock kronan fadersarvet,
och folkets kärlek ärfde han med den.

Det var en tid, då väster emot öster
till örlog drog utöfver Bottnens väg.
Då höjde sig i norden tusen röster,
som kraftigt manade till vikingståg.
Högt skattades af hjältesonen modet,
som brann af stridslust i de ungas led,
men högre dock det ädla, svenska blodet.
Han segrade, och segern hette — fred.

Det sägs, man såg rätt mången nattlig timma,
då tystnad härskade i stad och hof,
ett ensamt fönster uti borgen glimma,
där kungen vakade, när landet sof.
I stora tankar satt den ädle drotten;
då trängde forskande hans siarblick

från samhällslifvets höjder till dess botten,
ja, genom fängselmurens galler gick.

Ej straffa blott, upprätta helst han ville:
det var hans lagboks skönsta paragraf,
ty i sitt hjärta gömde han sitt snille
med blicken vakande på tidens kraf.
Stor, ädel, mild, med hjärtat af nationen
hans fadershjärta slog i lika takt,
ty rätt och sanning omkring kungatronen
som lifdrabanter höllo riddarvakt.

Du nordens dotter, läs i ärfdabalken,
hur ömt han vårdade den svagas rätt,
och gå med vördnad hän till katafalken
och vid dess fot din offerblomma sätt.
Ej dag skall uppgå öfver Sveas bygder,
och ingen sol gå ner vid västerns rand,
då minnet af hans konungsliga dygder
förbleknar, dör i nordens brödraland.

Frid med hans aska! Nordens kärlek vakar
omkring hans grift i riddartemplets kor.
Om stormen vild Europas grundval skakar,
han hinner ej den fristad han bebor.
Men häfden troget samlar minnesdragen,
och fast af dödens hand ifrån oss skild,
i Sveas panteon, af konstnärn tagen,
står, lagerkransad, konung Oskars bild.

Drottning Josefina.

1876.

»Maj hade löfvat våra lindar»,
naturen stod i högtidsprakt;
då reste hon med vårens vindar,
»med svalorna till polens trakt».
Hon kom lik morgonrodnans ljusning,
som väcker fröjdesångers ljud.
Allt folket hälsade med tjusning
prins Oskars sextonåra brud.

En nyfödd Afrodit, ur vågen
på Sveas klippekust hon steg.
Till brudpäll hvälfdes himlabågen;
med blommor ströddes hennes väg.

»Hur skön hon är!» så ljödo orden
från man till man i mötets stund.
»Hur skön hon är!» flög genom norden
ett återsvar från mund till mund.

Ja, hon var skön som icke mången
och värd att älskas såsom få.
Till hennes ära stämde sången
i snillets hof, i hyddans vrå.
På pannan, hvälfd för diademmet,
satt kunglighetens majestät;
men gratien uppbar mantelbrämet
uti den ädelbornas fjät.

Hur väl hon visste att försona
med hjärtats godhet purpurns glans!
Hur skönt omkring sin furstekrona
hon lindade behagets krans!
Ej drottningmanteln skymde *kvinnan*,
där huld hon satt vid plågans bädd,

och dock — du hade känt furstinnan
i odalkvinnans dräkt förklädd.

En praktväxt ifrån söderns länder,
hon flyttades till nordens rand,
och blomman ifrån Rhenens stränder
hon trufdes godt på Mälarns strand.
Väl mindes hon sin barndoms dalar,
den rika värld, hvarfrån hon drog,
men sörjde ej dess näktergalar,
när trasten sjöng i nordanskog.

»Hur god hon är!» från tusen hjärtan
steg tacksamhetens vittnesbörd.
Till hennes tron, när höjde smärtan
en suck, en bön, som ej blef hörd?
I hyddan som i kungaborgen
blef kärlek hennes ljufva lön;
och högt i norden vittnar sorgen,
att hon var lika god som skön.

Hur talar ej om hjärtats adel
ur hennes lefnad hvarje drag.
Hvem vågar stiga med ett tadel
till den begråtnas sarkofag?
En kedjerad af fyllda plikter,
nu ligger hennes flydda lif.
Väg den, o nord, på minnets vikter,
och vördnans offer henne gif!

I lyckans glada solskensdagar
hvem prydde såsom hon en tron?
Hvem böjde sig för himlens lagar
mer tåligt i sin sorg än hon?
Ett svärd gick genom makans hjärta,
ett svärd gick genom moderns bröst;
men under pröfningarnas smärta
hon visste hvem som skänker tröst.

»Maj hade löfvat våra lindar
på nytt, och vakteln slog vid strand»;

då lyftes hon af vårens vindar
till stjärnornas, till ljusets land.
Vi fäfanget efter henne blicke
mot evighetens fjärran gräns.
Hon kommer, ack, hon kommer icke
tillbaka, vill det icke ens.

Hur ömt vi vår förlust beklaga,
hon vaknar ej, hon slumrar lugnt.
På hennes sköna drottningssaga
oblidkligt döden satt sin punkt.
Ej blott som trogna undersåter
vårt öga gjuter sorgens tår;
det är ett brödrafolk, som gråter
invid en älskad moders bår.

Frid med ditt minne, Josefina!
Frid med ditt minne och ditt stoft!
I furstegriften hos de dina
sof under riddartemplets loft!

Ack, uppå dödens kalla läger
du re'n var »mycket lycklig»* ju.
Farväl! ett himmelskt hopp oss säger,
att du är fullt lycksalig nu.

* Drottning Josefinas egna ord.

Drottning Lovisa.

1871.

Som ett moln med svarta vingar, sorgbudet nyss gick ut
 intill brödralandens gränser, gjorde på all glädje slut:
 »Drottningen är sjuk, hon lider! Drottningen är sjuk, hon dör!»
 Och man hoppas, och man frågar, och man fruktar, och
 man hör.

Bönen sina vingar höjde öfver molnens rymder opp,
 kärlek bad i helgedomen — bad ännu — fast utan hopp.
 Ack, i evighetens rådslut mänskohand ej griper in,
 ögonblicket blott du äger, morgondagen ej är din.

Ingen fristad jorden äger, dit ej döden hittar väg:
till den konungliga borgen som till hyddan nå hans steg.
Nyss var fröjd i furstesalen, kärlekens och hoppets fröjd,
nu där inne sitter sorgen, klagande på maktens höjd.

Ty på stilla slumberbädden hvilar med förbleknad kind
brödralandens ädla drottning, skördad utaf dödens vind.
Hon har utbytt, tidigt mogen för en högre äras lön,
nordens sköna dubbelkrona mot en krona dubbelt skön.

Hon har aflagt drottningmanteln. I en härligare skrud,
i den hvita helgondräkten, står hon redan inför Gud.
Under Edens höga palmer, inför Öfverdrottens tron,
med den saliggjorda skaran har hon knäböjt, äfven hon.

Själ af modersarmar famnad, sluter hon med himmelsk tröst
en begråten älskling åter till sitt moderliga bröst.
Hur han vuxit och förskönats under evighetens sol!
Och hans blick är som en stjärna, strålande vid nordens pol.

Ack, från dotterliga plikters trogna öfning kom hon nyss.
Blekare än förr var kinden, bar ett spår af dödens kyss.
Nya plikter henne kalla, där från hem till hem hon drog,
och hon hörde deras maning, och hon följde den — och dog.

Dog, som sundets bölja somnar i en efterlängtd hamn,
såsom dagens stjärna slocknar uti aftonrodnans famn,
dog så tyst som vindens kvällssuck mellan trädens kronor far,
och kring höjden och kring dalen skymningen sitt sorgflor drar.

Omkring hennes stilla läger, omkring nordens kungaborg,
står en svartklädd livvakt sluten — Svea står försänkt i sorg.
Höga anförvarters suckar suckande besvarar hon,
såsom schweizerdalens eko svarar på en höglandston.

Men det gifs en mållös smärta, som ej har en klagoton;
tigande som grafvens tunga, »*tysta skolan*» tillhör hon.
Tysta skolans skyddarinna — ack, hon hvilar nu så tyst
som ett barn i sömnens armar, af den stumma ängeln kysst.

Dagen, rik på hoppets fröjder, firar minnet än i nord,
då Oraniens ädla dotter hälsades på Karlars jord.
Kring de klassiskt rena dragen själens fågning låg så mild
som en morgonrodnad gjuten kring en parisk Junobild.

Flärdlös, såsom dalens lilja, hon sitt väsens krona bar,
såg ej blott en undersåte, men en like i enhvar.
Årans lusteld, smickrets rökverk skymde ej den klara blick,
som lik solens middagsstråle värmande från höjden gick.

Kärlek var den lott hon sökte, var den lön hon skönast fann,
och sitt ädla hjärtas syfte, kärlek, öfverallt hon vann,
icke blott i hofvets salar, där hon ljus och sällhet spred,
men i nödens låga kojor, dit hon tröstande steg ned.

Kring den marmorbleka pannan Svea fäst sin minneskrans,
skönare än ryktets lager, skönare än kronors glans.
Oförgänglig hennes hågkomst i de bygder lefva skall,
där hon, älskande och trogen, fyllt sitt höga lefnadskall.

I den svenska kungagriften, under riddartornets loft,
under segerfanors skugga, hvile fridfullt hennes stoft!
Som en dufva, trött af färden, somnar trygg i örnars bo,
ibland nordens hjälteskuggor slumre hon i ostörd ro!

Men där uppe från de rymder, dit den ädla anden gick,
kärleksfull hon skådar neder, med förklarad änglablick.
Stormen genom tiden ryter, jagande från strand till strand;
må hon bedja, må hon vaka öfver Skandiens folk och land!

Konung Karl den femtonde.

1872.

—o—

Det växte invid polens rand en ek,
en järnek, danad som till bardalek
med stormen. Skön och ädel sköt han fram
med höghvälfd krona och med reslig stam.

Af annan jordmån, af en söderländsk,
han bar ett släktdrag; men han var dock svensk.
Med ådror svällande af sydlig saft
han var en urtyp utaf nordisk kraft.

Hur härlig stod han ej på nordens fjäll
och öfverskyggde dal och höjd och tjäll!
Och blommor knöto kring hans fot sin ring,
och näktergalar slogo rundt omkring.

Ej stormens hand den höge nederbröt,
ej åskans vigg, som genom molnet sköt.
Men, ack, en orm dess friska hjärtrot stack,
och lifvets märg med girig hunger drack.

Då lutade den väldige till fall;
och oro spordes omkring nejden all.
Dock lefde hoppet, andades igen,
som gnistan lefver under askan än.

Och konsten offrade sin bästa kraft,
och källan bjöd sin varma läkdomssaft;
sitt ädla byte döden dock behöll.
Den starka stammen sviktade och föll.

Han föll, som jätten från sitt hälleberg
nedfaller plötsligt öfver dalens dvärg;
och vidt kring nejden spordes det ett dån,
som när en åska talar fjärran från.

Gråt, Svea, att han ligger fallen nu!
Hans väsens kärna säkrast kände du.
Och kärlek gaf han dig i gengäld, han,
ty kung och folk förstodo godt hvarann.

Ja, Svea, gråt invid din konungs bår,
väl var han värd din varma saknads tår.
Och sorgen, närd af tvenne brödrafolk,
skall länge lefva som hans minnes tolk.

Uti ditt rika panteon skall han stå,
en hög gestalt med dubbelkronan på.
Skrif där vid foten af hans kungastod:
»Han byggde land med lag, mot allom god».

Mot svärdet hvilande en mäktig arm,
med lyran slutet till ungdomlig barm,
uti de stora minnenas palats
i Karlaringen fyller han sin plats.

Hur häfdens dom omsider faller ut,
han var dock älskad intill lifvets slut.
En sydlig värme midt i nordens köld —
se där devisen på hans riddarsköld!

En äkta son af söder och af nord,
må slumrarn hvila mot den svenska jord,
och Karlavagnen rulle tyst som förr
högt öfver Karlagrifvens slutna dörr!

Prins Gustaf.

1852.

Det är klagan och sorg, det är saknad och gråt
uti Norges konungsliga borg,
och i svearnas bygder, i koja och slott,
är det klagan och tårar och sorg;
ty det kom öfver fjället en svartklädd gesandt,
och hans stämma lik tordönet ljud;
och ett moln utaf sorg skymde middagens sol,
ty det hette: *Prins Gustaf är död.*
Ja, prins Gustaf, den älskade konungason,
ligger bleknad och kall uppå bår,
lik en ungbjörk, som bröts utaf stormarnas ras
i sin tidiga, knoppande vår.

Vid hans vagga, som stod midt i högsommarns prakt,
sjöngo skalder den nyföddes lof.
Nu med harpan förstämd och med klagande röst
sitter sången i konungahof.
O, hvem mäktar att fästa på duken hans bild
uti sanna och lefvande drag,
som han nyss bland oss gick, såsom Balder så skön
uti ungdomligt, ädelt behag?
Som en lilja sin krona sitt värde han bar,
ack, som själf han ej visste utaf!
Men en skörd utaf kärlek uppblomstrade rik
utur allt, som han tänkte och gaf.
Och nu hvilat han, kallnad och blek på sin bädd,
blir af tårar och böner ej väckt;
och det hjärtat är stannadt i älskande bröst,
som med änglarnas räknade släkt.
Ack, från söderns mångprisade, härliga värld,
från dess värmande, leende sol,
där han drömde i lagrarnas skugga, han drog
till sitt land vid den nordliga pol.
För hans lågande ande där var det för kallt;
han förfrös som om hösten en ros;

när de gulnade lundarna fällt sina löf
flyger sångaresläkten sin kos.
Ack, han älskade sångens odödliga konst;
han var barnfödd i tonernas värld,
och den gyllene lyran han hade ej gett
emot segrarens blodiga svärd.
Tyst han böjde sitt hufvud i döden och dog
som i hamnen en dynande våg,
och så skön som i lifvet, men endast mer blek,
på sitt läger han slumrande låg.
Lik den fallande stjärnan, som lämnar en väg
utaf klarhet och ljus efter sig,
vid sin bortgång ur tiden i skäraste glans
har han tecknat sin furstliga stig.
O, prins Gustaf, haf tack för hvad skönt du oss gaf,
o, haf tack för det rosendedoft,
som på tonernas vingar mot stjärnorna bärs,
när ditt älskande hjärta är stoft!
Om i saliga andarnas värld, i det hem
utaf skönhet och ljus du bebor,
du förnimmer ett klagande missljud, som stör
harmonien i sferernas kor,

o, se ned med en stjärnblick i aftonens frid,
sänd en hälsning till lindring och tröst
till de hjärtan, som klaga i dag vid ditt stoft,
till de älskande, sårade bröst.
Säg, o säg, att hvad skönast här nere du såg
på din korta, din jordiska färd,
har du skådat förklaradt i skäraste ljus
i den eviga skönhetens värld!

Prins August.

1873.

Slumrare i riddartemplets kor,
hvem stör den tystnad, som hos döden bor?
Hvem nalkas under dessa dystra hvalf,
dit dagern tränger slöjad blott och half?

Besök I fingen ej så ofta förr.
Nu tidt och ofta klappas på er dörr
af bleknad gäst, som tigande tar plats
vid psalmers ljud i skuggornas palats.

Sitt halfva årslopp än ej tiden gjort,
se'n sist en konung inom eder port
sitt intåg höll, att under stjärnprydt loft
hos älskad maka lägga ned sitt stoft.

Då var det höst. Dess kalla ande drog
en dyster dödssuck genom nordanskog.
Nu andas vårvind uti blånad sky;
men hoppets vårdag dröjer än att gry.

Vid klockors klang och sorgesångers ton
hvem kommer där i svartklädd procession?
Det är en broder, som ett rum begär
bredvid de två, som redan hvila här.

Det är en furste, som vid dödens bud
lagt af sin krona och sin riddarskrud.
Från allt, hvad kärast lifvet honom gaf,
han vandrat bort att finna här en graf.

Han hörde till det sköna syskonblad,
som växte upp i Mälarns kungastad,
fyrväpplingsbladet med sin rosenknopp.
Till det allt landet såg med kärlek opp.

I grafven slumra nu de ädla tre.
Men deras minne dör ej bort som de.
Prins Gustaf andas än i *rosens doft*,
fast tjugo vintrar snöat på hans stoft.

Och går du kring i konstens tempelsal
vid Mälarviken eller Ulriksdal,
kung Karl du ser i raska penseldrag;
du hör hans röst i djärfva harposlag.

I syskontycke från de två ej skild,
du ser prins Augusts broderliga bild.
Den bilden göms i erkännsamma bröst,
i hjärtan, där han spridde hjälp och tröst.

Mer enkel, flärdfri, anspråklös än han
du mötte på din vandring ej en man.
Hans blick mot höjden lyftes afundsfri,
och såg han ned, ej högmod fanns däri.

Skref han i snilletts album ej sitt namn,
hvad mer? — Det lefver dock i minnets famn.
Och sällan lade saknaden sin krans
uppå ett bröst så kärleksfullt som hans.

Prinsessan Eugénie.

1889.

Påskens helga fest var lyktad.
När dess tredje dag rann opp,
hade *hon*, från jorden flyktad,
fyllt sitt sköna lefnadslopp.
Stadd på flyttning länge sedan,
gick hon ur vår åsyn hädan,
gick ifrån sin egen fest
att på himlens bli en gäst.

Hennes högtid skulle firas.
Tacksamhetens sköna krans
utaf trogna händer viras
skön, mer än juvelers glans.

Men förr'n högtidsdagen grydde
hennes ädla ande flydde.
Lifvets låga flämtat ut
blott en enda dag förut.

Saknad bor i kungaborgen.
Inom hydda och palats
frågar under tårar sorgen:
hvem skall fylla hennes plats?
Hvem skall sig som hon förbarma
öfver nödens barn, de arma,
bringa lindring, tröst och råd
ur sin rika själs förråd?

Såg du någon gång furstinnan
midt i kretsen af de små?
Hur den ädla gifvarinnan
gladdes med de unga då!
Huru kärleksfullt hon visste
till den ringaste, den siste

i de djupa samhällsled
ifrån höjden stiga ned.

Solen lik, som från det höga
skingrar dimmorna i dyn,
tände hon för blindfödt öga
ljuset af en inre syn.
Till de bygder, som vid polen
sparsamt hälsas utaf solen,
trängde hennes kärleks fläkt
varm som vårens andedräkt.

För allt skapadt i naturen
hennes varma hjärta slog.
Mänskorna ej blott, men djuren,
i sin kärleks hägn hon tog.
Nu från alla sammankomster
hvilar hon bland vårens blomster,
uti dödens festskrud klädd,
på sin sista slumberbädd.

Kärlek, hennes minne trogen,
sent skall torka sorgens tår.
Sörjande i Solna-skogen
Eugeniahemmet står.
Hör, i vårens natt, den ljusa,
furuträdens kronor susa:
»Hon, som hade barnen kär,
nu för alltid borta är.»

Ja, hon borta är från jorden,
men i himlen, fridens hem,
nu en salig medlem vorden,
beder hon ännu för dem,
som hon här sin ömhet ägnat,
för de späda, som hon hägnat,
ja, för allt som här hon lärt
vårda ömt och hålla kärt.

Kransen, som, af kärlek bunden,
skulle smycka hennes hår,

må vi nu i afskedsstunden
lägga ned vid hennes bår!
Och då sorgens udd oss sårar,
må vi, under stilla tårar,
med vår suck, som uppåt går,
tacka Gud, att *hon var vår!*

Per Aron Borg.

Föreståndare för institutet för döfstumma och blinda.

—o—

Sof i ro. Jag dig ej kände; men hvarhelst en ädel dygd
 öfver grafvens gränssten stiger in i evighetens bygd,
 hvar ett stöd för mänskligheten undanrycks af dödens hand,
 sitter med sin lyra sångmön, klagande vid urnans rand.

Dock, hur mäktar sången skildra en förtjänst, så hög som din,
 som i likars vinning endast sökte och begärde sin?
 Hur den bittra sorgen skildra, härskande i öde rum,
 där förtroendet var blindt och tacksamhetens tunga stum?

Men det gifs ett land, där bindeln från den blindes syn till slut
 faller, och de lösta tungor tyda lifvets gåtor ut,
 där det öra, som på jorden aldrig något ljud förnam,
 hör med fröjd de frälsta andars lofsång till Guds helga Lamm.

O, du vet det väl. Du visste det re'n här på tidens strand,
därföre med ljusets fackla gick du till de mörka land,
gick med salighetens kunskap, läran om en allvis Gud,
för den döfve satt i bilder, för den blinde satt i ljud.

Därför på den stummes tunga skref du noten här förut
till de toner han där uppe får bland änglar sjunga ut,
eolsharpan lik, som länge stum i lundens skugga står,
till dess aftonvindens vinge hennes stämda strängar slår.

Väl, så gläd dig nu där uppe i det Fridhem du bebor,
gläd dig åt hvad du fick verka på den jord, hvarfrån du for.
Gläd dig och den sällhet dela, som ej tidens missljud stör,
som ej dödligt öga skådar, som ej dödligt öra hör.

Charles Gordon.

Hjälten är fallen, hugstore hjälten,
 fallen för onskans mordiska dolk.
 Ljungelden lik han flög öfver fälten,
 förde till strid och seger sitt folk.
 Emot hans fästes skyddande murar
 stormande skaran ej mäktar stort.
 Ack, men därinom förrädarn lurar,
 öppnar med svekets nyckel dess port.

Länge han kämpade innesluten
 uti Karthum, sin befästa borg.
 Dö eller segra — innerst besluten,
 mötte han faran förutan sorg.

Räddning han väntar, ack, men förgäfvets!
Albion, svara! hvi dröjde du?
Så, med det härskri kring jorden häfves,
straffande röster fråga dig nu.

Hjälte han var i den högsta mening;
därför ock hjältedöden han vann —
hjälte och kristen i skön förening;
därför af kärlek hans hjärta brann.
Inom hans bröst, det trofasta, rika,
bodde en varm förtröstan till Gud.
Falla han kunde men aldrig svika
pliktens, ärans och trohetens bud.

Ordet, som värmdes hans eget hjärta,
kärleksfull bar han till hög och låg,
kände som egen hvar likes smärta;
aldrig sitt eget värde han såg.
Straffa han kunde men ock förlåta,
kunde den ångrande skoning ge.

Manlig och stor, han kunde dock gråta,
kunde som barnet fröjdas och le.

Glänsande skatter och äretitlar,
smicker, loftal och ynnestbevis,
intet af detta hans ande kittlar,
intet för honom har något pris.
Blygsam han bar sitt väsendes krona,
och när på trötta vingar hans namn
bars utaf ryktet, han bjöd det skona,
gömma hans bragder i glömskans famn.

Alltid i spetsen han gick för skaran
obeväpnad — ett rö var hans svärd —,
blottade modigt sitt bröst för faran,
änskönt det varit emot en värld.
Nu är han fallen. Mänsklighet, klaga!
Bittert var slaget, bittert och tungt.
Uppå hans lefnads härliga saga
döden nog tidigt satte sin punkt.

Sörjande blickar nu Europa
hän emot Afrikas brännande kust.
Tusen röster till Albion ropa,
mana att hämnas hjältens förlust.
Blef ej i döden hans ädla panna
smyckad med segerns härliga krans,
skall dock hans minne i häfden stanna,
lysa som solen med fläckfri glans.

Fjärran från fädernesland och vänner,
multna i annan världsdel hans ben.
Klagande minnet rummet ej känner,
kan icke resa hans bautasten.
Kanske i Nilens vågor begravnen
hvilat han nu i sin jättegrift.
Stormen hans drapa sjunger kring hafven,
sjunger kring jorden hans lifs bedrift.

Mäktiga skugga i minnets tempel,
stå som en jätte till tidens natt!

Lyse din lefnads höga exempel
klart som en faros, på klippan satt!
Nätternas tindrande stjärnevimmel
bleknar i gryende dagens famn,
evigt på ärans höghvälfda himmel
strålar för eftervärlden ditt namn.

Till min faders minne.

Du, som tidigt till de fromma
flydde med en morgonvind,
när den femte vårens blomma
stod i knoppning på min kind,

I mitt innersta bevarad,
står din bild, så huld, så öm,
som en ängel uppenbarad
i en tidig morgondröm.

Ty i barnets sinne präglad
mången hågkomst dröjer kvar
lik en stjärna ständigt speglad
i en källa bottenklar.

Jordens skatter du ej sökte,
men ju mindre du dem fann,
desto mera sig förökte
dem du ofvan gruset vann.

Ryktets luta aldrig ständes
att dig smickrets rökverk ge,
men ditt namn, hvarhelst det nämndes,
nämndes med välsignelse.

Kärlek lifvade ditt väsen,
kärlek log uti din blick.
Som kring flodens väg bland gräsen
växte blommor hvar du gick.

Därför än, hvarhelst ditt minne
lefver i ett ädelt bröst,
bär det vittnesbörd där inne
om hugsvalelse och tröst.

Länge på din lifsrot tärde
plågans mask, förr'n allt var slut,
och din stilla död oss lärde
hvad din lefnad lärt förut:

Att förtröstande och trogen
verka under dagens tid
och för nattens hvila mogen
ingå uti Herrens frid.

Sabbatsdagens morgon grydde,
ej af några dimmor skymd,
när din ande frigjord flydde
jublande mot himlens rymd.

Barndomsminnen ristas djupa,
 plånas icke hastigt ut,
 fastän år och dagar stupa
 uti glömskans haf till slut.

Därför än som i en gloria
 ser jag dina anletsdrag,
 därför nu ditt lifs historia
 på din grafvård tecknar jag.

Anna Sophia T—.

Likt dufvan, som med sträckta vingar ilar
 till kända nästet mellan lundens trän,
 som seglam, hemsjuk, löper in och hvilar
 i hamnens fristad — så har hon gått hän.

Hvem af oss trodde, då vi skildes senast,
 att aldrig mer vi skulle mötas här?
 En vår, en sommar flytt se'n dess allenast,
 och re'n hon bor där intet afsked är.

Det var en afton. Ifrån molnfri väster
septembersolen göt sitt milda ljus.
Då gick jag, gingo vi, två fjärran gäster,
till hennes alltid gästfritt öppna hus.

Jag kom att bringa henne glad min hälsning,
min varma vänskap och mitt »tack för sist!»
Från helgedomen ljöd en sång om frälsning
från dödens mörker genom Jesus Krist.

Allt syns som fordom. »Är värdinnan hemma?»
Det kalla svaret på min fråga ljöd
som utur grafvens natt en hålig stämma:
»Ja, hon är hemma, men . . . men hon är *död*.»

Ack, hon var hemma men tillika borta!
Hängången var hon till det sälla hem,
som vinkar oss från lifvets strid den korta,
vårt nya, himmelska Jerusalem.

Så tyst, så mild, förutan strid och smärta
kom dödens ängel — knappt man visste hur.
Han rörde lätt med vingen hennes hjärta —
och det stod stilla som ett stannadt ur.

Knappt var ännu den bleka kinden falnad,
där lifvets flamma brann ännu i går;
knappt var ännu den varma handen kallnad,
som osedd torkat mången nödens tår.

Hänsofna vän! Där hänryckt nu du skådar
hvad du i from förbidan trodde här,
bed du för oss hos Fadern, som benådar,
hos Sonen, som oss alla vare när!

Med aftonstrålen, som från höjden faller,
en hälsning sänd till frid och tröst och hopp
för oss, som genom listidsfångslets galler
med längtan blicka emot himlen opp!

Säg oss, att allt hvad du som mor och maka
på jorden ägt och mistat inom kort,
det har du nu där uppe fått tillbaka,
och döden, grafven rövvar det ej bort.

När vännerna i stilla andakt gråta
invid din graf, en fridlyst vallfartsort,
säg dem, att nyckeln till vår lefnads gåta
i låset göms till evighetens port.

Och nu farväl! . . . Där uppe sången klingar,
en hög koral, en segerhymn för visst.
Ett långt farväl! . . . farväl tills jag dig bringar
med bättre ord mitt varma: »tack för sist!»

Till E. H.

Vid hennes moders död.

Striden är slutad. Från växlande öden
 gick hon till fridens förlofvade land.
 Längre förbidad, omsider kom döden,
 löste de tryckande, jordiska band.

Mycket hon älskat, och mycket hon pröfvats,
 dock under profvet bestod hennes tro.
 Hjärtat, det rika, som mycket beröfvats,
 nu har det ändtligen vaggats till ro.

Stilla kom döden och leende tryckte
broderlig kyss på den bleknade kind.
Slocknade ögat till hvila hon lyckte,
vyssjad till sömns utaf aftonens vind.

Jorden, den kalla, upplåter sitt sköte,
fordrar omutligt tillbaka sitt lån.
Väntande dottern går modern till möte,
hon går ej ensam, hon följs af sin son.

Moder och dotter och son — åt de trenne
sommaren hvälfver sitt grönskande tak.
Ack, det är länge se'n barnen hos henne
sofvo som nu inom samma gemak.

Frid vare stoftet och salighet anden,
anden, som lefver, när stoftet förgår!
Re'n i de ljusa, de stjärnprydda landen
pröfvar hon vingen i himmelens vår.

Gläd dig där uppe, förklarade anda!
Hvila i jorden, förmultnande stoft!
Gå att i änglarnas körer dig blanda;
slumra bland rosornas ljufliga doft!

Du som vid dödslägrat kärleksfullt vakat,
bedit och tröstat, fördragsam och nöjd,
du som med dotterlig ömhet försakat
nätternas hvila och dagarnas fröjd,

Vaksam du stod på din post till det sista,
plikttrogen, tålig, tills allt var förbi.
Faller din gråt på den slumrandes kista,
ängern ej blandar sin tår däruti.

En efter annan de älskade vandra
bort ur vår åsyn till andarnas hem;
en efter annan vi följa, vi andra,
följa att evigt förenas med dem.

Till en moder

vid hennes dotters död.

—o—

Se, hur lugn, hur leende hon hvilar,
 plågans offer sedan långa år.
 Är det ej som alla smärtans pilar
 låge brutna nu kring hennes bår?
 Kring den ädla, marmorhvita pannan
 törnet, palmen flätas om hvarannan,
 vittnen om en genomkämpad strid,
 om en evig, oförgänglig frid.

Ack, så ung, så god, så rikt begåfvad,
 hvarför dröjde hon bland oss så kort?
 Tidigt ifrån jorden hemförlofvad,
 ifrån mycken kärlek gick hon bort.

Nu där uppe hon sin stämma blandar
 med det jubel utaf frälsta andar,
 hon på afstånd redan här förnam,
 segersången kring Guds helga Lamm.

Moder, där du böjer knä vid bären,
 gråt, men gråt ej utan tröst och hopp
 Genom sorgens dimma, genom tåren
 se hur himlens rådslut klarnar opp!
 Icke vill du, själfvisk i din saknad,
 se din dyra älskling återvagnad
 till ett lif af lidande på nytt,
 nu i evig salighet förbytt?

Sörj då icke, att du ser din dotter
 löst ur stoftets boja. Dagligdags,
 hvar du ser dig kring, vid dödens slätter
 blomman faller med det mogna ax.
 Ack, i tidens örtagård, den tomma,
 trifies aldrig rätt din glädjebomma,

slog i mulden aldrig djupt sin rot, nu
ständigt skakad utaf vindars hot.

hon på ståndt redan på förtam,
I ägeln ständigt gungad i ämn.

Det är skönt att slumra in, då jorden
kastat af sin rika blomsterprakt,

att, flyttfågeln lik, från kulna norden
ila mot en härligare trakt.

Det är skönt att såsom hon få somna,
innan känslans varma fibrer domna,

skönt att slockna efter slutadt lopp
i stjärnan lik, då solen rinner opp.

Upp ett litet stund på nytt

nu i evig salighet förnytt.

Säg då icke att du ser din dotter
I det en stoftets boja... Dägliga,
hvår du ser dig kring, vid dödens stället
blomman faller med det mogna ax.
Acht i tidens öfverflöd, den tomma
trides stigt till din städ-blomma.

Till sörjande föräldrar
vid en ung dotters död.

På dödens långa dystra lista
jag såg ett litet välkändt namn,
ett namn, som kärleken skall rista
med gråt i minnesvårdens famn.

Jag minns en liten ljuslett älfva,
som lekte på er sommarö;
i hamn, där inga vågor hvälfva,
hon gått till ro från stormig sjö.

Er kärleks ljufva glädjebloomma
hvi kom så tidigt hennes slut?
För att i himlen bland de fromma
sin fulla fågning veckla ut.

Hvi blef så kort som skön på jorden
den tid hon vid er sida gick?
För att, en ljusets ängel vorden,
mot höjden rikta eder blick.

Som moderplantan måste blöda
för stålet under odlarns tukt,
för att med egen lifssaft föda
den ymp, som adlar hennes frukt,

Så ock det arma mänskohjärtat
vill såradt blöda sig till döds;
men ur det sår, som bittert smärtat,
en frukt för evigheten föds.

O, moder, till ett modershjärta
du gick en gång med himmelsk tröst.*
Har nu du läkdom för den smärta,
som bor inom ditt eget bröst?

Du har det. Kärleken, den sanna,
han söker ej sitt eget väl.
Med törnekransen kring sin panna
han blöder, men han gläds jämväl.

Han gläds, när, lyft på lösta vingar,
från stoftet, från det låga grus,
ur puppans skal en fjärl svingar
i salighetens morgonljus.

Den älskling, som åt jordens sköte
I anförtron med klagoljud,
en dag, föräldrar, vid ert möte
förskönad hälsar er hos Gud.

* Syftar på en kärleksbevisning, som denna moder utfört.

Nu hvilar hon invid hans hjärta
 mer trygg än vid sin moders bröst.
 För eder saknads bittra smärta
 jag känner ingen bättre tröst.

Du har det kärleks den sanna
 som söker ej annat än
 med förälskan kring sin panna
 han blöder men han gläds jämväl

Han gläds när lyft på lösta vingar
 från skolor från det låga rum
 en puppas själ en fört sköna
 i salighetens morgonljus

Den älsklings som är jordens sköte
 i anknytning med blaskig
 en till förtärlig vid ett nöje
 förtärlig på sin Guds
 sätter på en kärleksbestämning som denna moder

Vaggan
 Men vet du väl, om detta stoff skall lifvas
 som sorgen bäddat i din katta famn?
 Vet du, om kraft och skönhet återlifvas
 Et denna mullnade förlända harn?
Vaggan och grafven.

—o—

Vaggan till grafven.

Vi stå vid jordelivets gränser bägge.
 Jag står vid början, du invid dess slut,
 och båda två uti vår famn vi lägge
 ett lindebarn, att det må sofva ut.

Grafven till vaggan.

Väl slumrar barnet lugnt uti ditt sköte,
 som fågeln slumrar i sitt varma bo;
 dock vet du ej, till hvilka ödens möte
 en gång det vaknar utur sömnens ro.

Vaggan.

Men vet du väl, om detta stoft skall lifvas,
 som sorgen bäddat i din kalla famn?
 Vet du, om kraft och skönhet återgifvas
 åt denna multnade, förtärda hamn?

Grafven.

Jag vet det visst. I hvita högtidskläder
 skall han en gång utur mitt sköte gå
 och likt ett barn, som för sin fader träder,
 förklarad uti morgonljuset stå.

Vaggan.

Emellertid jag vill med trohet vakta
 den skatt mig kärleken förtrodde nyss,
 tills han ur morgondrömmen vaknar sakta,
 med ömhet hälsad af en moders kyss.

Grafven.

Tills dagen gryr jag vill med omsorg skydda
den bleka gäst, som hvilar i min famn.
En gång, då nattens väkter äro flydda,
han af sin fader ropas ömt vid namn.

Tänk på döden, min som dansar
i din glödes glada vän,
och med hoppets gröna kransar
smuktan leande ditt hår!
Knoppen, frisk och purpurfärdig
vassare med förlöfnad kind,
i sin späckungstunne härfad
i en kylig midnattsvind.

Tänk på döden, i din sommar,
fort'n du står ut äro höjs
När som skändet lillst blommar
sköndemannens hö höjs

Tänk på döden!

Tänk på döden, barn, som dansar
 i din ålders glada vår
 och med hoppets gröna kransar
 smyckar leende ditt hår!
 Knoppen, frisk och purpurfärgad,
 vissnar med förbleknad kind,
 i sin sprickningstimme härjad
 af en kylig midnattsvind.

Tänk på döden i din sommar,
 förr'n din kraft af åren böjs.
 När som skönast fältet blommar
 skördemannens lie höjs.

Lien höjs — och blomstren falla.
 Hvad som föddes, måste dö.
 Unga, gamla, om oss alla
 heter det: allt kött är hö.

Tänk på döden, du som hunnit
 ålderdomens kulna höst,
 innan lifvets låga brunnit
 ner uti ditt kalla bröst,
 förr'n bland löfvens glesa galler
 sista aftonstrålen ler
 och den mogna frukten faller
 för en fläkt till jorden ner.

Tänk på döden i din vinter.
 Ack, förr'n du vet ordet af
 foten utur banan slinter
 och du halkar i din graf.
 Vårens vind skall gå däröfver,
 väcka blomstrens döda släkt;

ur den sömnen, som dig söfver,
väcker dig ej vårens fläkt.

Tänk på döden, tänk på domen,
som oss alla förestår!

Människan, af stoftet kommen,
snart till jorden återgår.

Anden, en odödlig gnista
ifrån evighetens härd,
skall, när tidens bojer brista,
lefva bortom tingens värld.

Därför gäller det att rikta
hågen till det evigt är,
att ej tröttna, att ej svikta,
fastän vägen uppåt bär.

Målet står så skönt och vinkar,
högt och löftesrikt och stort;
och en klarögd stjärna blinkar
ofvan paradisetts port.

Längtan.

Red mig bädden, jag vill gå till hvila!
Jag är trött och längtar efter ro.
Som den rädda dufvan vill jag ila
undan stormen till mitt lugna bo.
Ondskans pil med giftbestrukna udden
hinner ej den fristad, dit jag flyr.
Mot den enkla, hvita hufvudkudden
får jag slumra, till dess dagen gryr.

Skuggan växer; aftonsolen skrider
bleknande igenom västerns port.
Vid det ljus, han i sin nedgång sprider,
smått blir mycket, som förr syntes stort.

Jorden med sin glädje, sitt bekymmer,
 som en dunstbild jag försvinna ser,
 men ju mer i dälderna det skymmer,
 höjderna förklaras desto mer.

Re'n jag känner aftonfläktar friska;
 o, de komma ifrån grafvens nejd.
 Tröstande de till mitt hjärta hviska
 om en ro, ej störd af jordens fejd.
 O, hur längtar ej det trötta hjärtat
 till det sista hvilorummets frid,
 aldrig mer af onskans anfall smärtadt,
 aldrig blödande i livvets strid!

Står ett enkelt kors på sofgemaket,
 där jag hvilar utan namn i ro,
 ur min aska från det gröna taket
 skall den enkla passifloran gro.
 Djupt i mullen hon sin rot skall binda,
 men när hon i dagen träder fram,

liksom bönens armar skall hon linda
sina rankor omkring korsets stam.

Därför kom och red mig slummerbädden,
sista hvilorummet mig bered!
Om ock skuggor samla sig kring brädden,
strålar lodrätt sänka sig dit ned.
Snart ur tidens natt, som är förgången,
uppgår evighetens morgonsol,
då jag, vaknad, stämmer in i sången,
segersången inför Lammets stol.

liksom böners stann skall hon lunda
sina tankar omkring korsens stann

Därför kom och red mig slummetbildan,
ästa livlösnamnet mig boret!
Om och stungor samla sig kring bilden,
strålar lodden staka sig dit ned.

Svarar tillas natt som är lösligen,
bl. jag vaknad, stämmer in i sången,
esgerlügen inför Lammets stol.

BIBLISKA SÅNGER.

Påskdagen.

De 16 första af dessa sånger, som ansluta sig till resp. sön- och helgdagars evangelier, hafva blifvit författade för en församling i landsorten att sjungas vid gudstjänsten på en gifven melodi och äro därför skrifna på samma meter.

En med sin gudens segern
 har dödens värde nedslaget
 och när kristens märker dag
 till och oböjligt

Den vidd o dödd, hvar är den när
 Hvar är den märkt, den seger du
 o algrund, ägde fört
 Fullbordad nu har löst lät
 Som protestan försagt
 Förlärd liscens fört gån
 igenom kristens dö

Påskdagen.

—o—

Han, som på korset med sin död
har frälsat ifrån syndens nöd
en fallen mänsklighet,
nu med sin gudoms segermakt
har dödens välde nederlagt
och utur grafvens mörker bragt
lif och odödlighet.

Din udd, o död, hvar är den nu?
Hvar är den makt, den seger du,
o afgrund, ägde förr?
Fullbordan nu har löftet fått.
Som profetian förespått,
förklarad lifsens Förste gått
igenom grafvens dörr.

Och som han uppstått, skall ock jag
ur grifvens famn stå opp en dag —
så är hans löftesord.

Af evighetens morgonfläkt

en gång ur dödens dvala väckt
skall jag med jordens frälsta släkt
stå upp odödliggjord.

Annandag Påsk.

Till Emaus på enslig väg
 med tunga hjärtan, tunga steg
 lärjungaparet gick.

De talade emellan sig
 i endräkt, from och broderlig.
 Då omgaf mörkret deras stig
 och skymde deras blick.

Se, då kom Jesus, mästaren,
 Men ingen kände mer igen —
 fastän hans hjärta brann —
 den röst, som under vägen ljöd,
 den lefvandes, som nyss var död.
 Men när han bröt åt dem sitt bröd,
 de sågo det var han,

De smakade den hälsodryck,
som under lefvernets betryck
kan hela all vår brist.

De drucko ur den källan god,
som ger i nöden tålmod.

Den källan är ditt dyra blod,
o, Herre Jesu Krist!

Första söndagen efter Påsk.

Fäst ej för mängden uppenbar,
 på jorden än han dröjer kvar,
 den gode Mästaren.

Ännu han till de sina går
 och osedd midt ibland dem står.
 För dem hans gudahjärta slår
 af samma kärlek än.

Igenom mången lyktad dörr
 träd, Jesu, in och säg som förr
 till de församlade:

Frid vare eder! Vid din röst
 skall öppnas månet Thomasbröst
 och blindföddt tvifvel finna tröst,
 skall känna, tro och se.

Ack, lär mig tro, förrän jag ser,
 till dess jag skådar mer och mer
 ditt rådslag uppenbart,
 när, klädd i Lammets brölloppsskrud,
 jag ser ditt anlete, min Gud,
 och prisar dig med högre ljud,
 där allt blir ljusst och klart.

Andra söndagen efter Påsk.

Du, som för fåren gaf ditt lif,
ack, gode herde, hos oss blif
med anden och ditt ord.

För frestarens försåt och list,
för kött och värld i all vår brist
bevara än, o Jesu Krist,
din återlösta hjord!

Ja, värdes själf du stå oss bi!
Förutan dig hvad äro vi?
Med himmelskt hjältemod
utrusta oss i striden hård!
Upptag oss, Herre, i din vård,
och samla oss i fridens gård,
du Öfverherde god!

Se'n skall ej synd och död och värld,
ej köttets lusta, tidens flärd
oss skilja mer från dig.
Förgånget allt det gamla är
och öfvervunnen satans här.
Ledsaga, lys oss, Herre kär,
på salighetens stig!

Tredje söndagen efter Påsk.

Du, som till Fadern återgick,
förborgad för de dinas blick,
till dig vår suckan går.
Hvad mer, om genom tidens grus
vår väg går natthöljd eller ljus,
om blott den bär till Faderns hus,
o Jesu, i ditt spår!

Och är du i oändlig rymd
en tid för våra blickar skymd,
jag vet, att inom kort
de dina se dig dock igen.
Då skall vårt hjärta fröjdas än,
och ingen, ingen taga se'n
vår glädje från oss bort.

Men lång är vägen kanske än
och full af faror vandrigen
i tidens ökensand.
Från pröfnings Getsemane
o, tillstäd oss en skymt att se
af landet, det förlofvade,
af Kanaans sköna strand!

Fjärde söndagen efter Påsk.

Kom, helge Ande, till oss in,
vårt hjärtas tröghet öfvervinn
i hvarje lifvets stund!
Förändra du vårt sinnes art,
för oss gör Ordet uppenbart,
att trones eld må brinna klart
på själens altargrund.

Vårt hjärta, kärlekslöst och armt,
gör med din kärlek rikt och varmt,
du som rättfärdiggör!
O, helge Ande, hos oss blif!
Din nåd, ditt ljus, oss alla gif,
och föd i oss det nya lif,
som ingen död förstör!

Ty allt, hvad världen åt oss ger,
är flarn och stoft och intet mer
och skänker aldrig frid.
Men du ger tålmod och fröjd,
du gör vår själ i Gud förnöjd,
du lyfter oss till ljusets höjd
från tidens storm och strid.

Bönsöndagen.

—○—

Så har den evigt gode sagt,
 som har all världen i sin makt
 och våra öden styr:
 »Allt, hvad I bedjen i mitt namn,
 skall Fadern gifva er. Hans famn
 är än som förr den öppna hamn,
 dit bönens dufva flyr.

Så vill jag då på Jesu ord
 till maktens tron, till nådens bord
 gå fram förtröstansfull
 i ödmjukhetens ringa skrud,
 viss att du hör mitt böneljud,
 o Fader, Skapare och Gud,
 för Jesu Kristi skull.

Men när till dig min suckan går,
 ett stilla, ödmjukt Fader vår,
 gif att ej blott för mig
 din nåd, ditt bistånd jag begär!
 O, lifsens Furste, själf mig lär,
 att andras nöd som min jag bär
 i bönen fram till dig.

Kristi himmelfärdsdag.

Du, som i skyn till himlen for
 och sitter nu i ära stor
 på Fadrens högra hand,
 o Jesu, till din frälsta hjord
 du talar än ett varningsord,
 förrän du ilar härliggjord
 till salighetens land.

Blott den, som blifver döpt och tror,
 hans salighet skall blifva stor
 uti min himmels ljus.
 Men den, som tvisflande och ljum
 ej trott mitt evangelium,
 för honom skall ej finnas rum
 uti min Faders hus.

Hvad dom, hvad ryslig dom, o Gud!
 Ve den, som här din sannings bud
 åsidosätter kallt!
 För sent han ångra skall en dag,
 att, för begärens välde svag,
 han icke lydt din kärleks lag,
 glömsk af hvad du befällt.

Sjette söndagen efter Påsk.

Hugsvalare, som lofvad var,
 och som ibland oss kommit har
 att föra ut ditt kall,
 med ljus till våra själar kom,
 ja, vittna för all världen om
 vår Herre Jesus Kristus, som
 försonat världen all!

Af Fadern själf du är ju sänd
 att göra Sonens lära känd
 af alla land och folk.
 O kom, som himlafadern bjöd,
 ledsaga oss i all vår nöd
 och blif oss när i lif och död,
 du helge sanningstolk!

Du är det klara himlabloss,
som genom natten lyser oss
på salighetens väg.
Du är den eld- och töckenstod,
som genom ökensand och flod
Guds folk i hopp och tålmod
ledsagar steg för steg.

Pingstidagen.

I stilla endräkt, helig håg,
apostlaskaran samlad låg
uti Jerusalem.

Då fylldes plötsligen det hus,
dit de församlats, af ett brus,
och flammor af ett himmelskt ljus
sig sänkte ned till dem.

Så blef den helge Ande sänd,
så blef den pingstidagssole tänd,
som aldrig skall gå ner
i tidens stormuppfyllda haf.
Så blir vårt hjärta uppfyllt af
den frid, som världen aldrig gaf,
men som blott Jesus ger;

Den frid, som evigt vara skall,
när stormens röst och väldens fall
förfära jordens rund.
Hur tryggt att hvila i den hamn,
som är vår Herres Jesu famn,
och hafva funnit i hans namn
sin säkra ankargrund!

Annandag Pingst.

Så stor Guds kärlek till oss var,
 att han sin Son oss gifvit har,
 att den på honom tror
 må hafva lif och ej förgås
 och mörkrets valde nederslås
 samt himlamålet saligt nås
 i frid och sällhet stor.

Enhvar, som född af Gudi är,
 han håller ock hans sanning kär;
 men den som illa gör,
 han hatar ljuset, ty han vet,
 att ljuset uppenbarar det,
 och syndens mörka hemlighet
 till nattens rike hör.

Och älskar sanningen jag rätt,
då blir Guds bud mig kärt och lätt,
och ljuf hans viljas stig.
Du, som ditt lif till offer gaf,
var du min ledare, min staf,
till dess jag somnat i min graf
och vaknat upp hos dig.

Trefaldighetssöndag.

Af Fadrens vilja är det skedd,
att Sonen oss det lif beredt,
som Anden härliggör.

Ty Lammet, som på korset blödt,
har med sin död å nyo födt
ett släkte, uti synden dödt,
till lif, som aldrig dör.

Du heliga Treenighet,
som ej af slut, af början vet;
med helga sångers ljud
du prisas af serafers kor
i himlars himmel, där du bor,
trefaldigt helig, mild och stor,
all nåds och starkhets Gud!

O Fader, Son och helge And'
högtlofvad uti alla land
af dina trognas hop!
Du hör oss, Fader vår, för visst.
Du älskar oss, o Jesu Krist.
Du helar, helge And', vår brist
i nya lifvets dop.

Första söndagen efter Trefaldighet.

Om rikedom och öfverflöd,
 om fattigdom och brist och nöd
 du skickar mig, o Gud,
 hjälp mig, ehvad som kommer på,
 att städs på dina vägar gå
 och uti pröfningen bestå
 med lydnad för ditt bud.

O Herre, om det täckes dig
 att större gåfvor sända mig,
 än hvad min nödtorft är,
 jag vill dock bedja, som du bjöd,
 hvar dag till dig om dagligt bröd
 och dela af mitt öfverflöd
 åt den, som nöden tär.

O, må som Lazarus jag förr
 invid den rike mannens dörr
 be om ett vägradt bröd
 än sluta kärlekslöst mitt bröst
 för nästans klagan, för den röst,
 som ber om bistånd, ber om tröst
 i lidande och nöd.

Andra söndagen efter Trefaldighet.

När, Herre, till din nattvardsfest
 du kallar mig att bli en gäst,
 din ande lede mig,
 att ej för jordiska bestyr
 den nåd jag spillar, evigt dyr,
 som bjuds åt syndaren, som flyr
 från världens flärd till dig.

Till jordens gräns, till tidens slut
 ännu gå sändebuden ut
 med Jesu dyra ord
 och bjuda, kalla, nödga, be.
 Ack, trefaldt sälla äro de,
 som följa deras kallelse
 till nådens altarbord!

Jag är ju också en af dem,
som till sin Faders sälla hem
Han bjuder kärleksfull.
Hvi skulle jag ej lyssna då
till rösten, som mig bjuder gå
dit där jag evigt lif kan få
för Jesu förböns skull.

Tredje söndagen efter Trefaldighet.

Det fåret, som förtappadt lopp,
 den gode Herden sökte opp
 bland villostigars grus.
 Han kallade det ömt vid namn,
 han tog det i sin kärleksfamn
 och bar det till en säker hamn
 uti sitt fårahus.

Än går han sökande omkring
 och kallar från all jordens ring
 de vilsegångna får.
 O, låt oss höra Herdens ord,
 att vi må samlas till den hjord,
 som, i hans blod rättfärdiggjord,
 på lifsens vägar går!

Ja, må vi alla samlas *där*.
Oss tusen mödor trycka här
och tusen farors hot.
Där uppe allt blir ljus och godt,
som vi här nere ej förstått,
blott vi vid korset ödmjukt stått
i redlig syndabot.

Johannes Döparens dag.

I gamla testamentets natt
 på himlen löftets stjärna satt;
 men utur nattens famn
 rann opp en morgonrodnad klar,
 som till all världen budskap bar,
 att dagen själf helt nära var.
 Johannes var hans namn.

Fast född af Arons ädla släkt,
 hans prakt var en kamelhårsdräkt,
 en ödemark hans hem.
 Där lefde han, från mänskor skild;
 dock kommo de till öknen vild,
 där, ömsom straffande och mild,
 han underviste dem.

Så må ock jag på enslig stig
 i bot och bön gå ut till dig,
 min Gud, från världens kif.
 Så må jag, uti skuggan gömd,
 af världen okänd eller glömd,
 få offra, tyst och oberömd,
 uti din tjänst mitt lif.

Källan i öknen.

(1 Moseb. 21.)

Ifrån hemmets härd fördrifven
 Hagar vandrar öfvergifven
 med sin späde son vid hand.
 Stapplande alltmer bli stegen
 och allt ödsligare vägen
 genom öknens heta sand.

Hädangångna dagars minne
 sväfva för den sorgsnas sinne
 som en hägring fjärran från,
 innan än till ödemarken
 hon fördrefs af patriarken
 med sin Ismael, sin son.

Ack, hon kände på det viset
 som, när skild från paradiset,
 Eva med förgråten blick, nog
 dömd att Edens fröjd försaka,
 såg sig sörjande tillbaka,
 när till öknarna hon gick.

Oförgätligt ljufva stunder
 uti Mamres sköna lunder
 tänker hon med saknad på,
 Bittrare än egen smärta
 känner hennes modershjärta
 barnets lidande ändå.

Se, han dignar kraftlös neder,
 »Moder, moder», så han beder,
 »gif mig vatten! Gif, ack, gif!»
 Arma, öfvergifna Hagar!
 Ack, du kan ej, hur han klagar,
 rädda detta dyra lif.

Ingen ljusning genom töcknen,
ingen grön oas i öknen,
ingen ädel, högrest palm
här med sakta susning
hviskar om en källa,
som förfriskar
vandrar'n under öknens kvalm.

Ingen gifmild planta räcker
här en saftrik frukt,
som släcker törstens feberheta brand.
Ingen vänlig sky där oppe
sänder svalkande en droppe
till förtorkadt ökenland.

Mattare den späda kvider;
modern sina händer vrider,
beder, knäböjd, ångestfull:
Herre, dig i nåd förbarma!
Bistå, rädda, hjälp oss arma!
Hör mig för din godhets skull!

Se, då ljusnar det i natten!
Sorlet af en källas vatten
sväfvat öfver jordens bryn.
Som en segersång det ljuder,
och en änglastämma bjuder
frälsning ur den delta skyn.

Pilgrim, som i främlingslanden
törstar uti ökensanden
efter källans friska dryck,
minns, att än den ädra rinner,
där du lif och hälsa finner
under lidandets betryck.

Och den röst i forna dagar,
som till Ismael och Hagar
tröstens evangelium bar,
bjuder dig ännu att dricka,
att din ande vederkvicka
af den källan, evigt klar.

Se, de ljusare det i naturen!
 Sörjet af en kallas vatten
 svälvar öfver jordens pry
 Som en regersång det ljuder,
 och en ängslans himmel
 fästning ut på skyn.

Ruth.

—o—

Hon gick på Boas' åker fordomdags,
 den fromma Ruth, en moabitisk kvinna,
 nöjd att af tegens spillda sädesax
 en torftig spis åt sig och modern vinna.
 Hon hade lämnat sina fäders land,
 dess stolta berg och vattenrika floder
 och följt sin hädangångne makes moder,
 vid henne fäst med starka ömhetsband.
 »Min dotter», så den gamla Naemi sagt,
 »hvi skulle du, min ädle Mahlons maka,
 med mig till fattigdom och smäleik bragt,
 din lefnads fröjd, din framtids väl försaka,
 med mig att vandra till en okänd trakt
 från allt hvad kärt du i din hembygd hade?»

Men Ruth, den unga, svarade och sade:
»O moder, dit du går, dit går ock jag;
åt dig jag ägnar glad min lefnadsdag.
Hvarhelst du blifver, vill ock jag förblifva.
Att lämna dig mig därför icke bjud.
Ditt folk skall vara mitt, din Gud min Gud.
Jag vill dig aldrig, aldrig öfvergifva.» —
Och så de vandrade till Betlehem
i Juda land, den gamla Naemis hem;
och Ruth gick tålig, undergifven, trägen,
och samlade de spillda ax på tegen.

Men Boas hade följt med vaksam blick
axplockerskan, den älskliga och unga,
som stilla under arbetsdagens tunga
ibland hans rika sädeskärfvar gick.
En sådan kvinna vore värd till maka
att äga, som, när pliktens röst befallt,
kan offra hem och fosterland och allt,
som allt umbära kan och allt försaka.
»I skördemänner», till sitt folk han sagt,

»på hvad jag bjuder, gifven noga akt!
Må axen ymnigt på de tegar ramla,
där moabitiskan sin skörd ses samla.»

Men Österlandets sommar nått sitt slut,
och fält och åkrar stodo åter tomma.
Där ute syntes icke mer den fromma
axplockerskan, som vandrat där förut.
Då hösten nästa årshvarf kom tillbaka
och göt sin guldglans öfver dal och höjd,
hon gick ej mer på fältet nederböjd,
ty nu var Ruth den ädle Boas' maka.

Hvarhelst din bana genom tiden går,
om solbeglänst, om töckenhöljd och svår,
o, lyssna troget till hvad plikten bjuder,
hur sträng och allvarsam hans stämman ljuder;
och du skall finna såsom fordom Ruth,
att allt för dig blir godt och väl till slut.

Betlehemsstjärnan.

—o—

På Österlandets himmel satt
en stjärna i den ljumma natt.
Hon strålade med högre sken,
och hennes glans var mera ren
än alla stjärnors skara
på himlahvalfvet klara.

Af moln och dimmor aldrig skymd,
uti oändlig himlarymd
i ofördunklad glans hon skred.
Och vid den klarhet, som hon spred
utöfver land och vatten,
låg nejden ljus i natten.

De vise män från Österland
vid hennes milda strålers brand
förnummo klart sin väg
och vandrade med fasta steg
förtröstansfullt och gärna
vid skenet af sin stjärna.

Hon skrider stilla framför dem
men stannar öfver Betlehem,
där konungen af Davids stam,
ett tidigt koradt offerlamm,
på krubbans stråbädd hvilar,
ett mål för onskans pilar.

Guld, rökverk, myrrha gáfvo de.
O säg, hvad offer vill du ge
åt honom, som gaf allt för dig,
som för din frälsning offrat sig
på korset, där han blödde
försonande och dödde.

Din kärleks guld åt honom gif,
som gaf för dig sitt dyra lif.
Din bön, ett heligt rökverk, må
ur djupet af ditt hjärta gå.
Med ångerns myrrha, hälsosam
fast bitter, träd för honom fram,
som syndaren förlåter,
när han sitt fall begråter.

Se, stjärnan, som de vise män
ledsagade, hon lyser än
dem, som till Jesus ämna sig.
Högt öfver jordens dunkla stig
hon brinner lika klar och ren.
Än sina milda strålars sken
hon på den vägen breder,
som fram till målet leder.

Den stjärnan är Guds helga ord.
Med samma klarhet städse spord,

hon lyser öfver tidens grus.
Väl den, som följer hennes ljus!
Hans färd skall blifva lyckosam.
Till målet skall han hinna fram
att Jesus ödmjukt prisa
med Österlandets visa.

Jesus lär i templet.

—o—

Den helga påskens fest var slutad.
Till Nazaret, till ringa hem
med Jesus hans föräldrar drogo
tillbaka från Jerusalem.
Dem följde på den långa färden
af vandrare en talrik mängd,
förkortande med fromma samtal
den mödosamma vägens längd.

Då fylls i hast af namnlös oro
Marias moderliga bröst.
Sin son, sin dyre son, hon saknar
och hör ej mer hans kära röst.

Hon söker bland de skilda hopar;
men ack, han finns ej mer bland dem.
Då vänder hon med sorgset sinne
tillbaka till Jerusalem.

Och se, där sitter han i templet
midt uti lärarens ring.
Med frågor och med svar till skiftes
han väcker undran rundt omkring.
Gråhårig visdom lyss med vördnad
till barnaord, ej hörda förr.
Då träder, af sin oro drifven,
Maria inom templets dörr.

»Min son, hvi gjorde du oss detta?»
hon frågar, ömt bestraffande.

»Jag och din fader hafva sökt dig
i ångestfulla dagar tre.»

»Hvad är», han hörs med mildhet svara,
»att så I sökten mig? Jag vill,

jag bör ju i de stycken vara,
som städs min Fader höra till.»

Har du i lifvets mänskovimmel
din Frälsare, din Jesus, mist,
vänd om och sök, och du skall finna
din dyra själavän till sist.
Inom den stilla helgedomens
för världens oro slutna dörr
han låter än i dag sig finna
utaf de sina såsom förr.

Noaks dufva.

Öfver vida vattengrafven,
ilande på sträckta vingar,
arkens lätta dufva svingar,
sänd på enslig upptäcktsfärd.
Fåfångt söker hon kring hafven
någon strand att vingen fälla;
syndaflodens vågor välla
öfver skuldbelastad värld.

Ingenstäds en vänlig tufva,
ingen skuggig gren hon finner,
ingen stilla hamn hon hinner,
där hon biltog irrar kring.

Patriarkens trötta dufva
måste ila, rastlöst ila,
finner ingenstädes hvila
på den vida jordens ring.

Småningom på djupets rike
här och där en tufva seglar,
här och där en lund sig speglar
uti vattenöknens famn,
grönskande oaser like.
Syndaflo den är förrunnen,
och med oljeblad i munnen
dufvan hinner arkens hamn.

Så den vilsna mänskoanden,
irrande i tidens vimmel,
fåfångt mellan jord och himmel
söker någon hvilopunkt.
Fåfångt här i främlingslanden
skall hon liksom arkens dufva

söka någon fridfull tufva
att i stormen hvila lugnt.

Icke förr'n hon återvänder
från sin vallfart genom tidens
öknar, skall hon finna fridens
grönskande olivekvist.
Först när hon tillbaka länder,
dufvan lik, i öppna arken
hinner hon med patriarken
nådens Ararat till sist.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
UMEÅ

